

Natuuronderzoek

**Plangebied aan de Waubacherweg 11 te
Brunssum**

Gegevens opdrachtgever

Afvalzorg Grondstromen Limburg
Waubacherweg 11
6442 PW Brunssum

Contactpersoon:
De heer A. Bouwman

CSO Adviesbureau

Regulierenring 6
3981 LB BUNNIK
tel. 030 – 659 43 21
fax 030 – 657 17 92

Contactpersoon CSO
Mevrouw drs. A. Soepboer
De heer ing. H.T. Scheeringa

Projectcode: 10B273
Versiedatum: 30 oktober 2012
Status: Definitief

Autorisatie

Opgesteld door:
De heer ing. H.T. Scheeringa
Adviseur Flora en fauna

Handtekening

Akkoord bevonden door:
Mevrouw drs. A. Soepboer
Adviseur Flora en fauna

Handtekening

Projectcode: 10B273
Versiedatum: 30 oktober 2012

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
2	Plangebied.....	2
2.1	Beschrijving plangebied.....	2
2.2	Beschermde natuurgebieden in de directe omgeving.....	4
2.3	Planontwikkeling en geplande ingrepen.....	6
3	Onderzoeksopzet.....	7
3.1	Literatuuronderzoek.....	7
3.2	Veldbezoeken.....	7
4	Resultaten.....	8
4.1	Resultaten flora.....	9
4.2	Resultaten fauna.....	10
5	Conclusies.....	13
5.1	Advies.....	14
6	Literatuurlijst.....	15

Bijlagen

Bijlage 1: Stroomschema Flora- en faunawet

Bijlage 2: Wetgeving

Bijlage 3: Kaart regionale ligging plangebied

Bijlage 4: Foto's van het plangebied

Bijlage 5: Resultaten

1 Inleiding

In opdracht van Afvalzorg Grondstromen Limburg heeft CSO Adviesbureau een natuuronderzoek op basis van de Flora- en faunawet uitgevoerd op het oostelijke terrein aan de Waubacherweg 11 te Brunssum.

Aanleiding voor het natuuronderzoek is de bestemmingsplanwijziging voor de toekomstige beperkte uitbreiding van het bedrijventerrein met circa 3 hectare aan de oostzijde en voor de aangrenzende natuurontwikkelingszone (oppervlakte 12 hectare). De uitbreiding is bedoeld ter ondersteuning van de bestaande activiteiten en om, nadrukkelijk binnen de huidige vergunde milieuruimte (2008), ruimte te bieden aan vergelijkbare bedrijven, die bijvoorbeeld moeten worden verplaatst in verband met de aanleg van de Buitenring Parkstad Limburg. Het gaat daarbij om vergelijkbare bedrijven die naar aard dezelfde activiteiten uitvoeren als Afvalzorg.

Het doel van het natuuronderzoek is om op basis van een literatuuronderzoek en veldbezoek een inschatting te maken of:

- beschermde flora- en faunasoorten op het plangebied en directe omgeving voorkomen;
- de planontwikkeling mogelijk effect(en) heeft op de al dan niet aanwezige beschermde flora- en faunasoorten en daarmee mogelijk strijdig is met de soortbescherming conform de Flora- en faunawet;
- een noodzaak aanwezig is voor het uitvoeren van een nader onderzoek naar de mogelijk voorkomende beschermde flora- en faunasoorten, door een gerichte veldinventarisatie volgens de geldende protocollen;
- de planontwikkeling plaatsvindt in of nabij een beschermd natuurgebied (zoals: Natura 2000-gebied, Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en beschermd (staats)Natuurmonument) en/of daarbij sprake is van de noodzaak voor het uitvoeren van een apart onderzoek in het kader van de Natuurbeschermingswet en/of de EHS (gebiedsbescherming/externe werking);
- gezien de verlopen ontheffing Flora- en faunawet (kenmerk FF/75C/2004/0452A) voor de natuurontwikkelingszone, is in 2012 aanvullend veldwerk uitgevoerd. Dit om vast te stellen, welke soorten daadwerkelijk voorkomen (ook ter plaatse van de uitbreiding bedrijventerrein) en wat het mogelijke vervolgtraject is voor de realisatie en aanleg van de natuurontwikkelingszone.

Voor de procedure/werking van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar het stroomschema in bijlage 1.

CSO Adviesbureau voor Milieu-Onderzoek B.V. is door SGS-Intron gecertificeerd voor de ISO 9001- en de 14001-normen en heeft een eigen kwaliteitssysteem. De medewerkers van CSO voor de flora- en faunaonderzoeken zijn allen VCA gecertificeerd. Daarnaast is CSO lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

CSO Adviesbureau voor Milieu-Onderzoek B.V. is niet aansprakelijk voor (vervolg)schade welke kan voorkomen op basis van de inhoud en resultaten van de opgestelde natuuronderzoek. Dit rapport is opgesteld op verzoek van de opdrachtgever en is zijn eigendom.

2 Plangebied

2.1 Beschrijving plangebied

Afvalzorg Grondstromen Limburg wil haar bedrijfslocatie Brunssum (totale oppervlakte van 23 hectare) met circa 3 hectare in oostelijke richting uitbreiden. Het plangebied ligt op een bedrijventerrein, in het oosten van de gemeente Brunssum, tegen de Duitse grens. Voor de regionale ligging van het plangebied wordt verwezen naar bijlage 3. Op het plangebied is globaal tussen de geplande uitbreiding van het bedrijventerrein en de natuurontwikkelingszone (zie figuur 1) een hoogspanningsleiding aanwezig van Tennet.

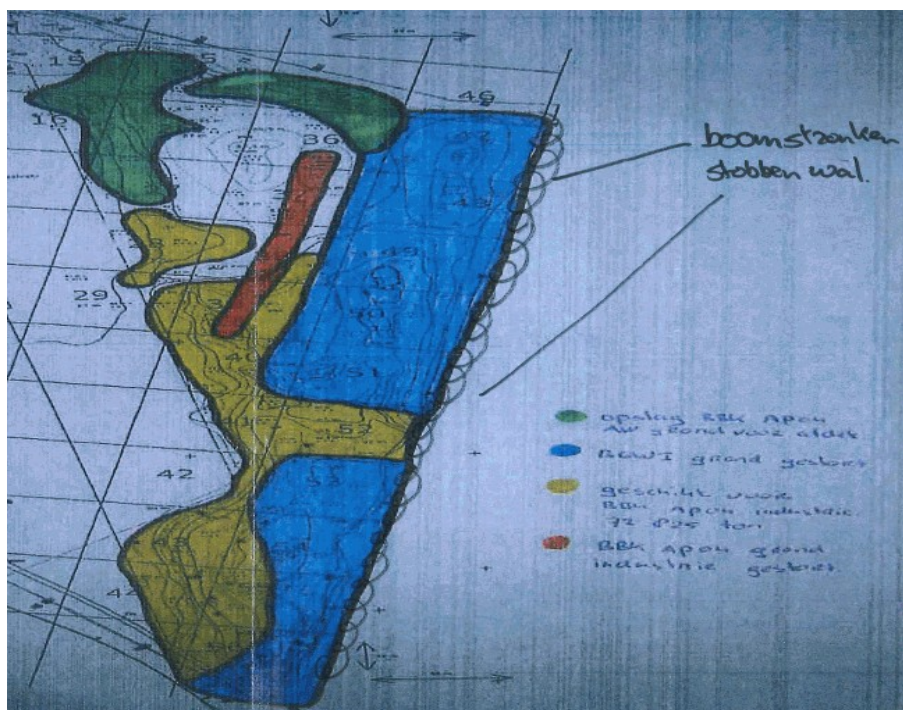
Figuur 1: Globale ligging van de uitbreiding bedrijventerrein (rood) en natuurontwikkelingszone (paars)

Op de locatie Brunssum vinden de volgende activiteiten door Afvalzorg plaats:

- groencompostering;
- opslag en productiegrondproducten;
- opslag en bewerking van bouw- en sloopafval;
- op- en overslag van monostromen;
- op- en overslag RKG-slib, veegvuil, grond- en bouwstoffen, bouw- en sloopafval;
- grond- en bouwstoffenbank;
- immobiliseren van granulaire afvalstoffen;
- productie biomassa;
- aanleg natuurontwikkelingszone.

De uitbreiding van het bedrijventerrein is bedoeld ter ondersteuning van de bestaande activiteiten en om (rechtstreeks, dan wel via een wijzigingsbevoegdheid) ruimte te bieden aan bedrijven in de omgeving, die moeten worden verplaatst in verband met de aanleg van de Buitenring Parkstad Limburg. Het gaat om bedrijven die min of meer dezelfde activiteiten uitvoeren als Afvalzorg. Verder is het de bedoeling om de naastgelegen natuurontwikkelingszone, die al in aanleg is, met een positieve bestemming in het bestemmingsplan op te nemen. De geplande uitbreiding van het bedrijventerrein is een momenteel braakliggend terrein, bestaande uit een aantal gronddepots (voornamelijk klei), onverharde werkpaden en een hoogspanningsleiding van Tennet. Het terrein ligt al langere tijd braak en is op een aantal plekken begroeid met soorten die typisch zijn voor pionier/ruderaal plantengemeenschappen, zoals grote brandnetel, zwarte toorts en grote teunisbloem. In dit gebied bevindt zich geen oppervlaktewater en zijn geen bomen aanwezig.

Op basis van afspraken met de gemeente is al in 2005 een start gemaakt met de aanleg van deze natuurontwikkelingszone (oppervlakte circa 12 hectare), die aan de oostzijde grenst aan het Duitse Natura 2000-gebied Teverenerheide. Dit terrein betreft een voormalige groeve, die grotendeels weer is opgevuld met mijnsteen en vervolgens is afgedekt met zuiveringsslib. Momenteel wordt periodiek grond in vakken aangebracht (in het kader van een Grootchalige Bodemtoepassing (GBT)) voor de toekomstige natuurontwikkelingszone. Hierbij is reeds circa 100.000 ton grond aangebracht (bron: opdrachtgever) en is met name langs de grens met Duitsland een circa 3 meter hoge stobbenwal aangebracht (zie figuur 2).

Figuur 2 Reeds aangebrachte grond natuurontwikkelingszone

In de huidige natuurontwikkelingszone zijn diverse natuurlijke ondiepe poelen met riet aanwezig. Door het periodiek aanbrengen van grond op bepaalde delen van het terrein zijn, in de tijd gezien, door afstromend regenwater en de hoogteverschillen spontaan poelen en/of vochtigere plekken ontstaan. Het betreft hier, door de plaatselijk ondoorlatende ondergrond, met name stagnerend regenwater. Op het centrale deel van het terrein lijkt sprake te zijn van een meer permanent watervoerende watergang met riet en kroos.

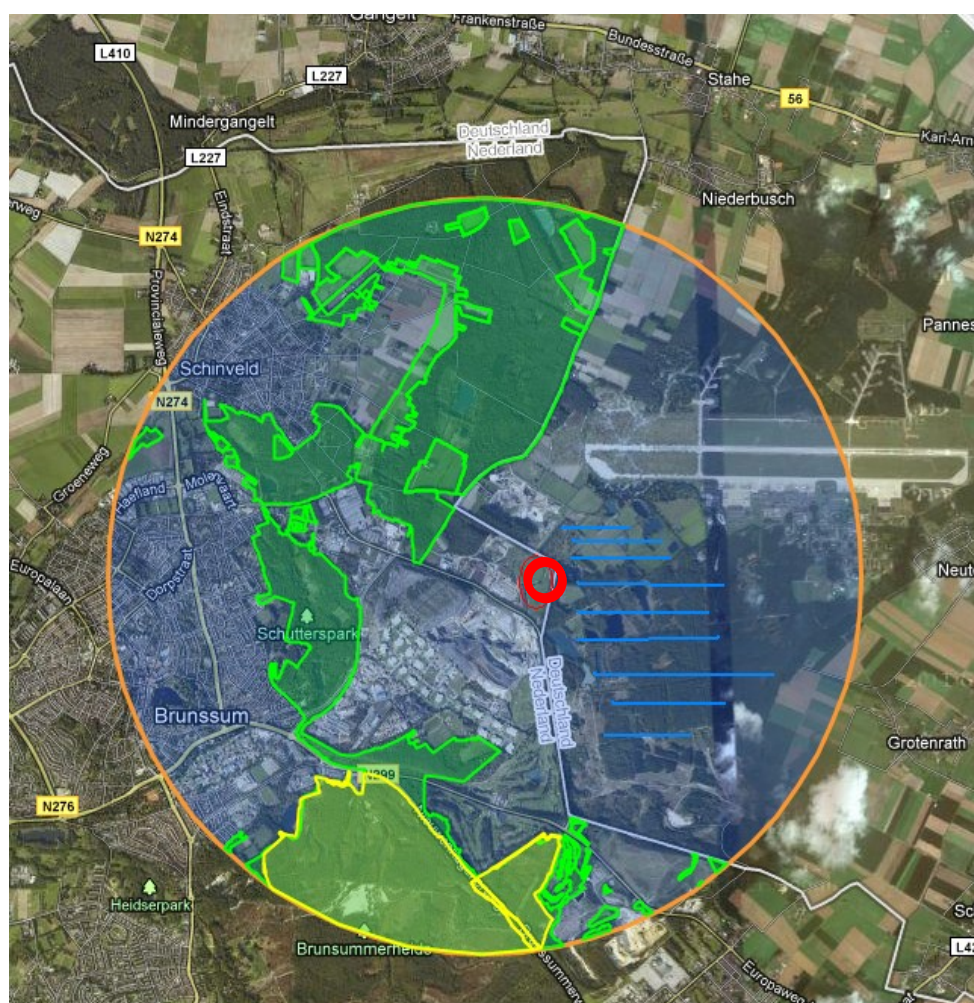
2.2 Beschermde natuurgebieden in de directe omgeving

Het plangebied zelf heeft geen status in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en vormt geen onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Wel ligt op circa 200 meter afstand aan de noordoostzijde het Duitse Natura 2000-gebied de Teverenerheide (de natuurontwikkelingszone grenst direct aan dit gebied).

De Teverener Heide is het restant van een duin-heide-veencomplex tegen de Nederlandse grens.

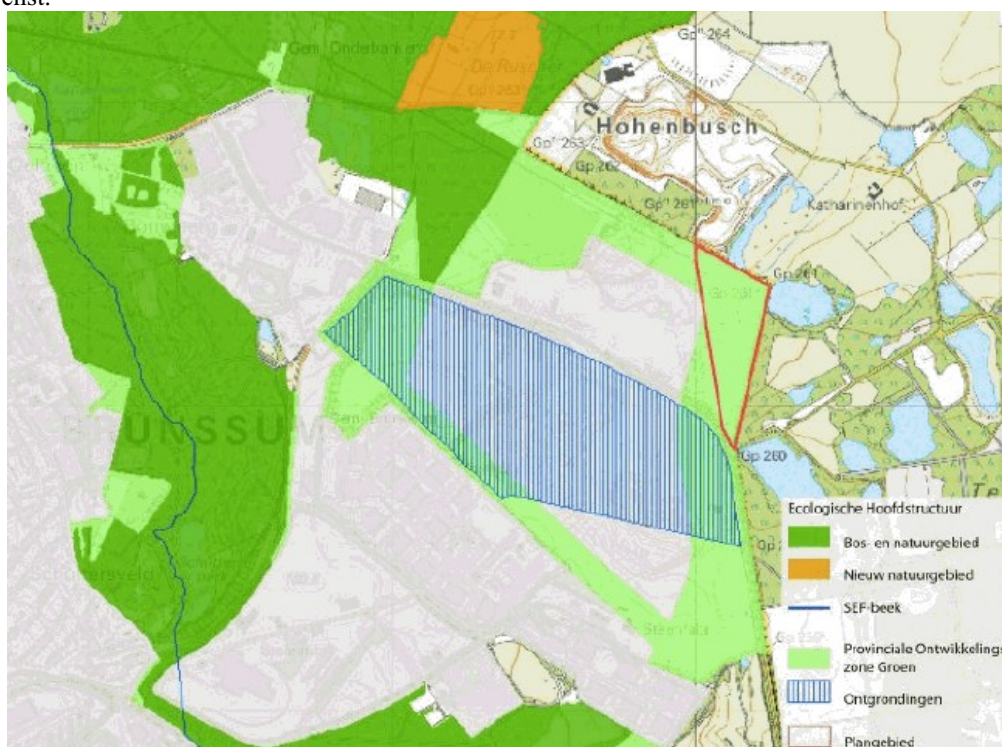
Het natuurgebied bestaat tegenwoordig uit heide, veenrestanten en overwegend beboste duinen.

Op 1,5 kilometer ten zuiden van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Brunssumerheide. In figuur 3 is de EHS en de ligging van de Natura 2000-gebieden weergegeven.

Figuur 3: plangebied (rood omcirkeld) t.o.v. van EHS (groen) en Natura 2000-gebieden (geel voor Brunssumerheide en blauw voor het Duitse Teverenerheide).

Het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL; actualisatie 2011) integreert milieubeleidsplan, waterhuishoudingsplan en een verkeer- en vervoersplan ineen. Voor het plangebied is met name de Groene Waardenkaart van het POL van belang. Op deze kaart is te zien dat een deel van het plangebied (deels uitbreiding en deels natuurontwikkelingszone) is aangewezen als Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG; zie figuur 4). Ook de aangrenzende gronden hebben deze gebiedscategorie toegewezen gekregen. De POG vormt samen met de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die op landelijke schaal is aangewezen, de groene structuur van Limburg. Binnen de POG dienen ruimtelijke ontwikkelingen met name gericht te zijn op versterking en ontwikkeling van landschappelijke en ecologische waarden. Daaraan gekoppeld is ook het behouden van een goede (extensieve) toeristisch-recreatieve structuur een van de doelstellingen binnen de POG en gaat aandacht uit naar ontwikkeling van robuuste watersystemen. Op deze wijze vormt de POG een buffer rond de natuur binnen de EHS. Percelen die zijn aangewezen als POG kennen in veel gevallen nog geen of weinig natuurwaarden. Dit geldt ook voor het plangebied. Om daadwerkelijk te kunnen fungeren als buffer rond de EHS, is ontwikkeling van natuurwaarden hier gewenst.

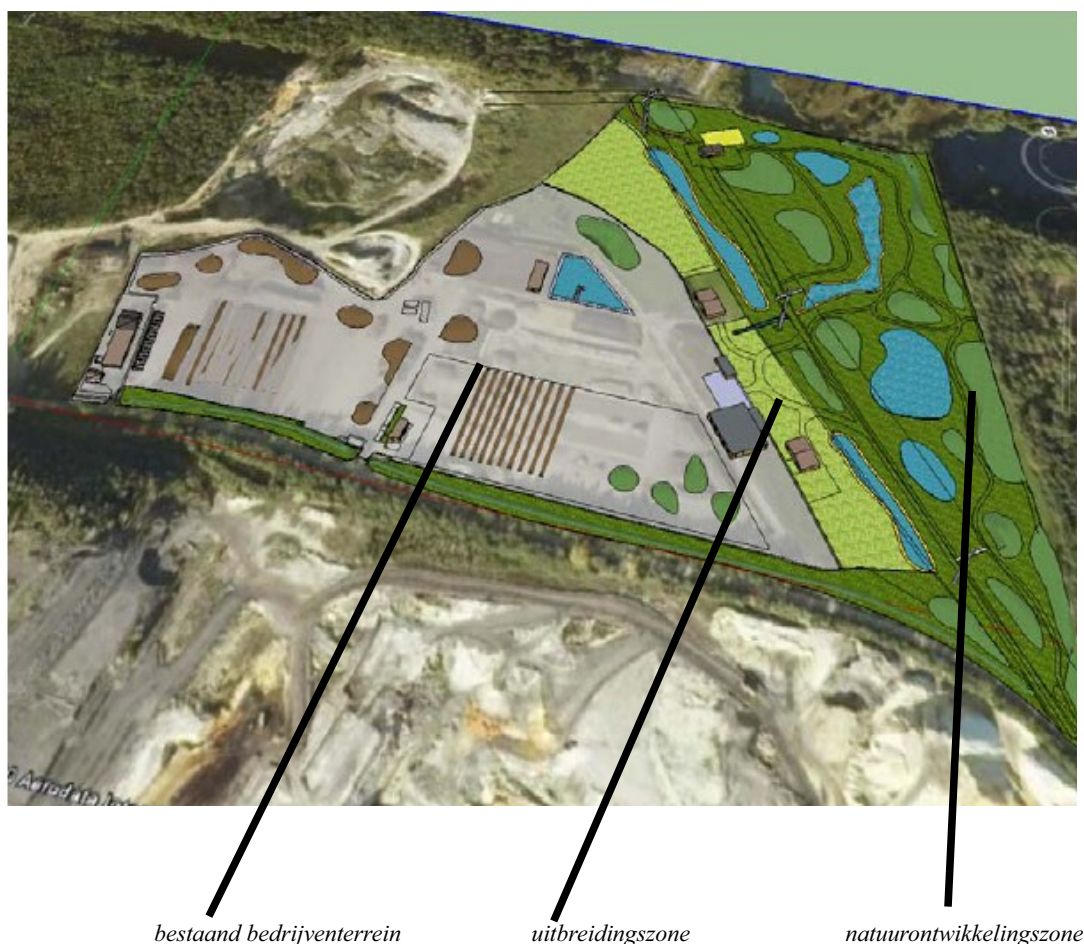
Figuur 4 POG en ligging plangebied (rood)

Ondanks dat het plangebied deels is aangewezen als POG, is in het Natuurbeheerplan geen beheertype geformuleerd voor het plangebied. Alleen voor het meest zuidoostelijke deel van het plangebied is het beheertype ruigteveld toegekend. Direct langs de Waubacherweg is kruiden- en faunairijk grasland gelegen.

2.3 Planontwikkeling en geplande ingrepen

Het bedrijventerrein wordt in oostelijke richting uitgebreid met circa 3 hectare. De bedrijvigheid die daar is gepland, is maximaal vergelijkbaar met de huidige bedrijfsactiviteiten van Afvalzorg. Vanwege de ligging naast de natuurontwikkelingszone en de relatief korte afstand tot het Natura 2000-gebied Teverenerheide zullen daar de minst belastende bedrijfsactiviteiten worden gesitueerd, 'bedrijven in het groen' genaamd.

Ten oosten van deze zone is gestart met de aanleg van een natuurontwikkelingszone van circa 12 hectare groot. Op onderstaande figuur 5 is de toekomstige situatie weergegeven (bron: opdrachtgever). Door het aanleggen van heuvels met flauwe en steile taluds, poelen en ondiepe plassen, wordt een startsituatie gecreëerd die kan zorgen voor biodiversiteit en toename van flora en fauna. Er is langs de grens met Duitsland al een drie meter hoge stobbenwal aangelegd, tevens is er al circa 100.000 ton grond aangebracht.

Figuur 5: Toekomstige situatie

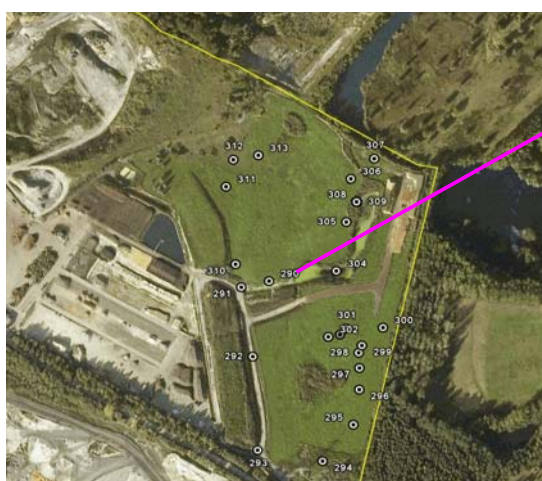
3 Onderzoeksopzet

3.1 Literatuuronderzoek

Voor het natuuronderzoek is een literatuuronderzoek naar voorkomende flora en fauna uitgevoerd. Hierbij is informatie gebruikt uit verspreidingsatlassen, internet en overige literatuur en indien beschikbaar andere onderzoeken en gegevens. Tevens is gebruik gemaakt van de beschikbare informatie bij de opdrachtgever.

3.2 Veldbezoeken

Op 18 augustus 2011 is door CSO een veldbezoek aan het plangebied en directe omgeving gebracht. Het was een zonnige dag met een temperatuur van 25 graden C⁰. Het plangebied en directe omgeving is bekeken op de mogelijke geschiktheid en aanwezigheid ten aanzien van het voorkomen van beschermde flora- en faunasoorten. Het veldbezoek is uitgevoerd door de heer ing. H.T. (Hans) Scheeringa en mevrouw drs. A. (Anke) Soepboer. De overige veldbezoeken zijn in 2012 door de heren ing. M. (Mark) Schouten en ing. H.T. (Hans) Scheeringa uitgevoerd op 20 augustus (overdag en 's avonds), 24 augustus (overdag) en 12 september (overdag en 's avonds). Opgemerkt wordt dat Mark Schouten als vrijwilliger meewerkt aan onderzoek en monitoring van reptielen en amfibieën in de omgeving van Brunssum. Bij de laatste 3 veldbezoeken zijn ondermeer op kansrijke plekken tapijttegels verspreid over het plangebied neergelegd (zie figuur 6), is in de centrale watergang gevist en zijn 's avonds op diverse plekken amfibieëngeluiden en uilengeluiden afgespeeld. Tijdens de veldbezoeken is het terrein doorlopen, waarbij de tapijttegels en diverse objecten (plaatjes, stronken, stenen, etc.) zijn gecontroleerd op aanwezige dieren. Gezocht is naar groeiplaatsen van beschermde planten en sporen van beschermde diersoorten. Indien mogelijk zijn geschikte plaatsen voor dieren zoals holletjes en/of stronken geïnspecteerd op aanwezige dieren, nesten, uitwerpselen, braakballen, sporen, haren en veren.

Centrale watergang

Figuur 6: Ligging tapijttegels

4 Resultaten

De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van planten- en diersoorten. De wet bepaalt dat geen schade aan beschermde planten en dieren mag worden toegebracht, tenzij uitdrukkelijk toestemming is verleend (het “nee, tenzij” beginsel). Daarnaast erkent de wet dat alle dieren van onvervangbare waarde zijn en daarom geldt de zorgplicht (zie bijlage 2). De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en hun leefomgeving. Gesteld wordt dat alle vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen en een aantal (meest zeldzame) planten, vlinders, libellen, vissen en ongewervelden beschermd zijn. In de praktijk en bij een planontwikkeling zijn bepaalde handelingen ten aanzien van dieren en planten slechts onder strikte voorwaarden mogelijk. Hiermee heeft de Flora- en faunawet de nodige consequenties voor ruimtelijke ontwikkelingen (zie bijlage 2).

In de Flora- en faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie beschermingsregimes:

- tabel 1 (algemene soorten);
- tabel 2 (overige soorten);
- tabel 3 (strikt beschermde soorten) en vogels.

Voor tabel 1 soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De algemene zorgplicht (zie bijlage 2) is echter in alle gevallen van toepassing. Van belang voor het natuuronderzoek zijn met name de tabel 2 en 3 soorten en vogels, aangezien deze in principe ontheffingsplichtig zijn. Voor een overzicht van de resultaten van het literatuuronderzoek naar flora- en faunasoorten (tabel 1, 2 en 3 soorten) zie bijlage 6.

4.1 Resultaten flora

Voor het kilometerhok X198-Y329 is in 2008 een uitgebreide bureaustudie gedaan naar het voorkomen van soorten in de periode 1998-2008 (Natuurbalans / Limes Divergens B.V., 2008). Op de website van de provincie zijn de vegetatieopnames uit 2009 geraadpleegd voor de flora. In het kilometerhok X198-Y329 zijn twee beschermde soorten (tabel 1) aangetroffen, te weten het grasklokje en de grote kaardenbol. Voor kilometerhok 199-329, waarbinnen het grootste deel van het plangebied valt, zijn alleen verouderde gegevens uit 1997 beschikbaar.

In het onderzoek van Natuurbalans-Limes Divergens (2008) is kilometerhok X198-Y329 als verspreidingsgebied voor ondermeer ronde zonnedauw (tabel 2), steenhoornbloem, moeraswolfsklauw en driedistel aangewezen. Deze soorten zijn tijdens de veldbezoeken niet aangetroffen in het plangebied en zullen gezien de dynamiek en beheer naar verwachting ook niet voorkomen. Wel is op het plangebied de wettelijk beschermde soort grote kaardenbol (tabel 1) aangetroffen. Daarnaast zijn algemene soorten als grote teunisbloem, akkerwinde, groot kaasjeskruid, klein hoefblad, grote doornappel en koninginnekruid aangetroffen, evenals veel algemene soorten van braakliggende ruderaal terreinen (zoals braam, brandnetel, koolzaad, melde, etc.). Tabel 1 soorten vallen onder een algemene vrijstelling in verband met ruimtelijke ontwikkelingen.

4.2 Resultaten fauna

Voor de verschillende soortgroepen zijn verspreidingsgegevens bestudeerd. Deze verspreidingsgegevens hebben veelal betrekking op uurhokniveau (gebied van 5 x 5 kilometer, zie bijlage 5 voor een overzicht van de verzamelde gegevens).

De verspreidingsgegevens van **grondgebonden zoogdieren** (Broekhuizen, 1992/Natuurbalans-Limes Divergens 2008) geven aan dat in de regio van het plangebied beschermde grondgebonden zoogdieren kunnen worden aangetroffen. De mogelijk voorkomende soorten zijn veelal algemene soorten (tabel 1 soorten), hiervoor geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Het betreft soorten als ree en konijn, waarvan op meerdere plekken sporen zijn aangetroffen.

Van de mogelijk voorkomende soorten zijn de eekhoorn en steenmarter, das, hazelmuis, boommarter en wild zwijn echter strikter beschermd conform de Flora- en faunawet (tabel 2/3). Voor een overzicht van de geregistreerde soorten zie bijlage 5. Het voorkomen van eekhoorn en boommarter wordt gezien het terreintype uitgesloten, aangezien aaneengesloten bos ontbreekt. De steenmarter zal mogelijk van het terrein gebruik kunnen maken als foerageergebied (hiervoor zijn tijdens het veldbezoek geen aanwijzingen gevonden). De das kan mogelijk gebruik maken van het terrein (foerageergebied), maar ook hier zijn geen aanwijzingen voor gevonden. Het plangebied is ongeschikt voor de hazelmuis, omdat er geen geschikt habitat aanwezig is. Voor aanwezigheid van het wilde zwijn zijn geen sporen aangetroffen. Wel zijn reeën en bijbehorende sporen/uitwerpselen gezien en sporen van konijnen en vossen.

De verspreidingsgegevens van **vleermuizen** (Limpens, 2009/Natuurhistorisch genootschap Limburg, 2010) geven aan dat in de regio van het plangebied vleermuizen kunnen voorkomen. Alle vleermuizen zijn strikt beschermd volgens de Flora- en faunawet (tabel 3 soorten). De verspreidingsgegevens geven de volgende soorten aan: brandt's Vleermuis, grijze grootovleermuis, gewone grootovleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, gewone baardvleermuis en laatvlieger. Door Natuurbalans is in 2008 melding gemaakt van de gewone dwergvleermuis in kilometerhok X198-Y329. Mogelijk maken deze soorten gebruik van het plangebied als foerageergebied. Aangezien geschikte bomen in het plangebied ontbreken en zich geen gebouwen binnen het plangebied bevinden, worden verblijfplaatsen van vleermuizen uitgesloten.

De verspreidingsgegevens van **amfibieën en reptielen** geven aan dat in de omgeving van het plangebied diverse amfibieënsoorten en reptielen aanwezig kunnen zijn (RAVON, 2007). De mogelijk voorkomende soorten zijn veelal algemene soorten (tabel 1 soorten) zoals: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en middelste groene kikker, waarvoor een vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast laten de verspreidingsgegevens zien dat de pioniersoort rugstreeppad (tabel 3) aanwezig kan zijn, evenals zandhagedis (tabel 3), alpenwatersalamander (tabel 2), gladde slang (tabel 3), kamsalamander (tabel 3), levendbarende hagedis (tabel 2), poelkikker (tabel 3) en hazelworm (tabel 3). Het terrein wordt niet geschikt geacht als leefgebied voor de gladde slang, die een strooiselaag nodig heeft en vooral gebonden is aan randen van heideterreinen. Alleen in de natuurontwikkelingszone is op diverse plekken geschikt voortplantingswater (diverse poelen/plassen en een watergang op het centrale middenterrein) aanwezig voor amfibieën. De kamsalamander is een soort welke gebonden is aan wat grotere diepere stilstaande wateren voor zijn voortplanting met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Het aanwezige oppervlaktewater voldoet hier (nog) niet aan.

Met name de natuurontwikkelingszone is geschikt voor de rugstreeppad, zand- en levendbarende hagedis en hazelworm, die op zandige terreinen kunnen voorkomen met zonnige plaatsen, afgewisseld met een hoge dynamiek (rugstreeppad). De natuurontwikkelingszone lijkt matig geschikt als leefgebied voor de poelkikker, die gebonden is aan goed begroeide oeverzones en voedselarm schoon water. Tijdens de veldbezoeken zijn met name op de drassige plekken en nabij de poelen in de natuurontwikkelingszone meerdere exemplaren (zowel volwassen als juveniel) van de bastaardkikker, bruine kikker, groene kikker (tabel 1) aangetroffen. In de met eendenkroos bedekte centrale watergang zijn meerdere plonzende kikkers gehoord. Onder een stuk buis is een juveniel exemplaar van de levendbarende hagedis (tabel 2) vastgesteld, hetgeen erop duidt dat voortplanting plaatsvindt en dat dus ook volwassen exemplaren aanwezig zullen zijn.

De verspreidingsgegevens van **vissen** geven aan dat in de regio van het plangebied geen vissoorten kunnen voorkomen (RAVON, 2007). Door afwezigheid van geschikt water worden geen vissen verwacht. Tijdens een veldbezoek is gevist in de watergang (volledig bedekt met kroos) op het middenterrein, waarbij geen vissen zijn gevangen. De overige ondiepe poelen zijn niet geschikt voor vissen.

De verspreidingsgegevens van **libellen, dagvlinders en overige ongewervelden** geven aan dat er beschermde soorten in de regio van het plangebied voorkomen (Klaas-Douwe, 2002, Bos, 2006; <http://www.naturalis.nl>). Aan de zuidzijde van het plangebied is de vlinder: de spaanse vlag (bijlage II onder de Habitatrictlijn) aangetroffen op koninginnekruid, een van de waardplanten van deze soort. Andere waardplanten zijn braam, gewone paardenbloem, gewone brandnetel. De spaanse vlag is een beschermde doelsoort in het Natura 2000 gebied Brunssumerheide, welke op 1,5 kilometer ten zuiden van het plangebied is gelegen. Wel zijn diverse waarnemingen bekend rond andere (voormalige) groeve's in de regio. Deze vlindersoort is niet beschermd onder de Flora- en faunawet. Verder maakt het plangebied onderdeel uit van het verspreidingsgebied van de vlinders: koninginpage en kleine ijsvogelvlinder (Natuurbalans -Limes Divergens, 2008), welke niet zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Overige waarnemingen zijn die van een klein vliegend hert (zie onder) en een keizerlibel (man) in de natuurontwikkelingszone.

Tijdens het veldbezoek zijn diverse **vogelsoorten** in het plangebied waargenomen, waaronder buizerd, eend, ganzen, blauwe reiger, roodborst, torenvalk en zwartkop. Het plangebied heeft weinig tot geen mogelijkheden voor broed- en standvogels, aangezien bomen ontbreken. Nesten of geschikte nestplaatsen voor soorten met een jaarrond beschermde nestplaats zijn niet in het plangebied aangetroffen. Het is echter niet uitgesloten dat algemeen voorkomende broedvogels gebruik maken van het plangebied als nestplaats gedurende het broedseizoen.

5 Conclusies

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek, de veldbezoeken en de overige verzamelde gegevens kan worden geconcludeerd dat het plangebied een potentiële habitat biedt voor een aantal (algemene) beschermde soorten. Met name is vastgesteld dat de natuurontwikkelingszone mogelijk van belang is voor de strikter beschermde vleermuizen, amfibieën, reptielen en broedvogels.

De geplande uitbreiding van het bedrijventerrein zal naar verwachting leiden tot een minimaal verlies van leefgebied van enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet. De natuurontwikkelingszone heeft nu al potentie voor enkele zwaardere beschermde soorten (zoals de rugstreeppad en levendbarende hagedis) en algemeen voorkomende amfibieën. Het gebied is nog in aanleg en verandert periodiek (door aanbrengen grond en hoogten met afstromend regenwater en plas-dras situaties) en zal uiteindelijk geschikt leefgebied worden voor diverse flora- en faunasoorten (waaronder ook beschermde soorten).

Flora

Binnen het plangebied de grote kaardenbol (tabel 1) aangetroffen. Tabel 1 soorten vallen onder een algemene vrijstelling in verband met ruimtelijke ontwikkelingen. Andere beschermde soorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen in het plangebied en zullen gezien de dynamiek naar verwachting ook nog niet voorkomen. Verder onderzoek naar het voorkomen van ontheffingsplichtige plantensoorten wordt derhalve niet noodzakelijk geacht.

Fauna

De zwaardere beschermde soorten (tabel 2 en 3 soorten) en vogels die volgens het literatuuronderzoek en de veldbezoeken mogelijk ter plaatse van het plangebied voorkomen, zijn :

- vleermuizen;
- amfibieën;
- broedvogels.

Vleermuizen

Het plangebied zal door vleermuizen met name gebruikt worden als foerageergebied. In het plangebied bevinden zich geen opstallen en/of hogere bomen, zodat verblijfplaatsen worden uitgesloten. Derhalve zijn er voor vleermuizen door de geplande ingrepen geen negatieve effecten te verwachten. Met de aanleg en inrichting van de natuurontwikkelingszone met hoogteverschillen, waterpartijen, bosjes en houtwallen zal in de tijd een steeds beter habitat voor diverse soorten vleermuizen ontstaan.

Amfibieën

Het plangebied en met name de natuurontwikkelingszone biedt momenteel geschikt leefgebied voor de levendbarende hagedis (tabel 2) en kikkers. Tijdens één veldbezoek is een juveniel exemplaar van de levendbarende hagedis aangetroffen, hetgeen erop duidt dat tevens volwassen exemplaren aanwezig zijn en er voortplanting plaatsvindt. Voor de zandhagedis en hazelworm (tabel 3) lijkt het plangebied nog niet geschikt te zijn en er zijn tijdens de veldbezoeken geen exemplaren vastgesteld. Voor de rugstreeppad (tabel 3) zijn al wel goede habitat-omstandigheden (dynamiek, zand/kleidepots en diverse poelen/plasjes) in de natuurontwikkelingszone aanwezig, maar de soort is echter tijdens de veldbezoeken niet aangetoond.

Vogels

Mogelijk zullen binnen de grenzen van het plangebied vogels broeden (in struiken en in het veld). Eventueel in gebruik zijnde broedlocaties van vogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd (onthefing is niet mogelijk). Geadviseerd wordt versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen (meestal tussen 15 maart en 15 juli) uit te laten voeren.

Beschermde natuurgebieden in de omgeving

Het plangebied zelf heeft geen status in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en vormt geen onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Met de aanleg van de natuurontwikkelingszone wordt leefgebied gecreëerd voor verschillende soorten en functioneert het terrein als buffer (stapsteen/verbindingszone) tussen het Natura 2000-gebied Teverenerheide en de uitbreiding van het bedrijventerrein. Gezien de ligging in de nabijheid van het Duitse Natura 2000-gebied Teverenerheide is in het kader van de Natuurbeschermingswet een voortoets opgesteld, welke separaat wordt gerapporteerd.

5.1 Advies

Op basis van het voorliggend onderzoek, de verlopen ontheffing Flora- en faunawet, de reeds uitgevoerde werkzaamheden en de nog uit te voeren werkzaamheden door Afvalzorg in de natuurontwikkelingszone (nog circa 50.000 ton aan te brengen grond, aanleg poelen en afwerking toplaag), wordt geadviseerd om in overleg met Dienst Regelingen het vervolgtraject te bepalen. Hierbij dienen in ieder geval de onderstaande punten besproken te worden:

1. nieuwe ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet. Opgemerkt wordt dat een ontheffingsaanvraag voor maximaal 5 jaar wordt afgegeven;
2. het opstellen van een praktisch op maat gesneden ecologisch werkprotocol. Het doel hiervan is om aantoonbaar te werken volgens bepaalde methodiek en maatregelen, zodat conflicten voorkomen worden met de Flora- en faunawet. Dit betekent een gedetailleerde uitwerking van de uit te voeren werkzaamheden (volgorde) behorende tot de geplande ingreep (dus goede beschrijving/details hierover qua uitvoeringsperiode).

6 Literatuurlijst

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, De Dagvlinders van Nederland, 2006, Odonata, KNNV, Utrecht.

Broekhuizen, S., Hoekstra, N., Laar, V. van, Smeenk, C., Thijssen, J.B.M., 1992, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

De Vlinderstichting, Dagvlinders in Limburg. Verspreiding en ecologie 1990-1999, 2001.

Groenendijk, D., De Spaanse vlag in Nederland, Natuurhistorisch Maandblad, augustus 2007.

Klaas-Douwe B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar, e.a., 2002, De Nederlandse Libellen, Odonata, KNNV, Utrecht.

Kranenburg, J., R.P.J.H. Struijk, E. Broekelkamp, W. Kuijsten, F. Spikmans & P. Frigge, 2008. Verspreidingsonderzoek vissen 2007. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2008-05.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. (red.), 1997 en 2009, Atlas van de Nederlandse vleermuizen, KNNV, Utrecht.

Natuurbalans / Limes Divergens, Natuurtoets. Onderzoek effecten obstakelvrij maken vliegfunnel NAVO-basis Geilenkirchen op flora- en fauna in het omliggende gebied. Bureaustudie op basis van archiefwaarnemingen 1990-2008., juni 2008.

Natuurhistorisch genootschap in Limburg en de Zoogdierverseniging, Zoogdieren van Limburg. Verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007, 2010

RAVON, 2007, Ravon no. 27, p. 46-64, Waarnemingenoverzicht 2006, RAVON, Nijmegen.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002, Atlas van de Nederlandse broedvogels, 1998 – 2000. Nederlandse Fauna 5, Nationaal Natuurhistorisch Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.

Spikmans, F, A van Diepenbeek & R. Zollinger 2006. Inhaalslag verspreidingsonderzoek amfibieën en reptielen 2004-2005, Stichting RAVON, Nijmegen, 67 p.

Internetbronnen:

www.naturalis.nl

www.soortenregister.nl

www.minlnv.nl

www.waarnemingen.nl

telmee.nl

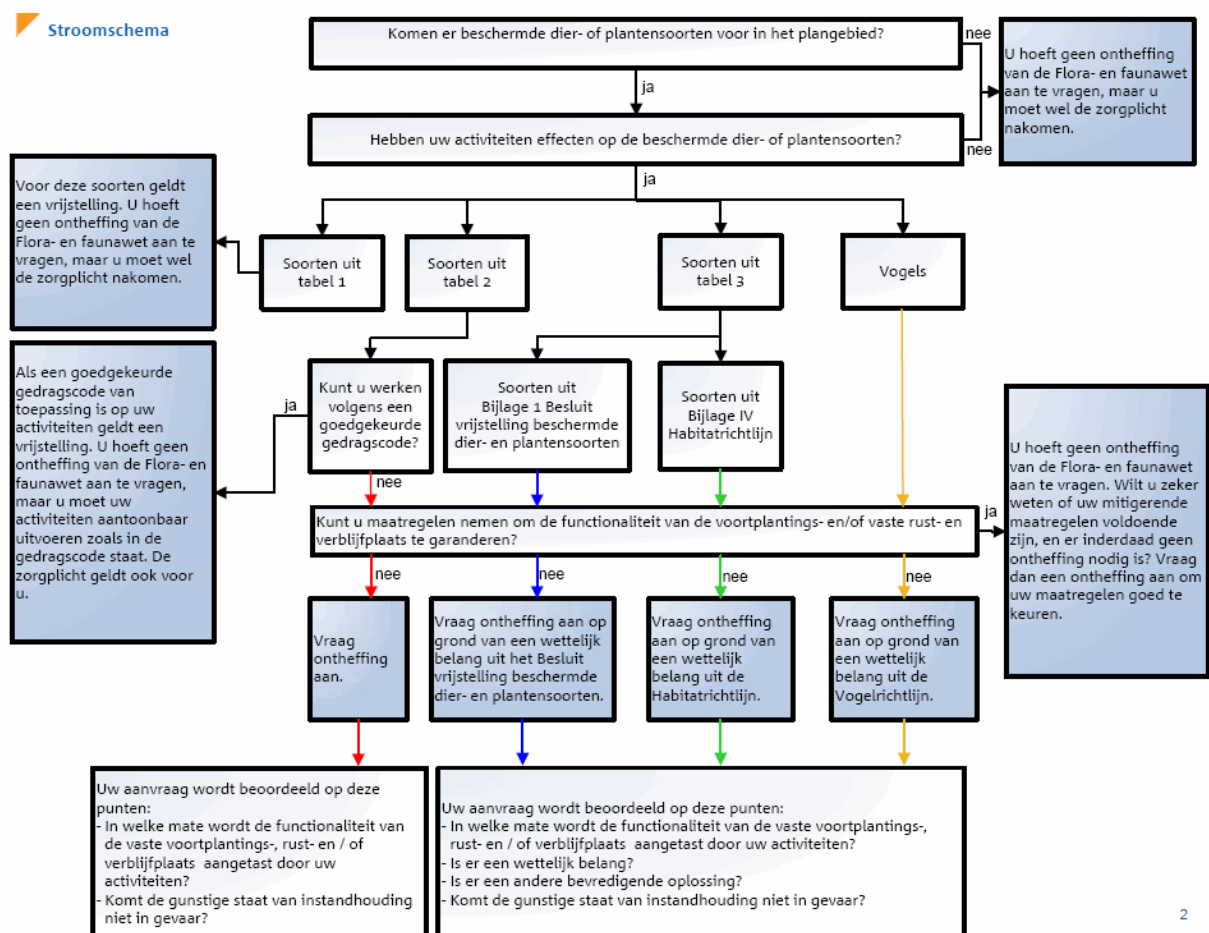
www.natuurkalender.nl

provinciale website Natuurgegevens Provincie Limburg

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx

www.ravon.nl

Bijlage 1: Stroomschema Flora- en faunawet

Bijlage 2: Wetgeving

Flora- en faunawet

Ecologische waarden spelen in toenemende mate een rol bij de ruimtelijke planvorming en ingrepen. Zo is per 1 april 2002 de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze wet sluit aan op Europese natuurreggeving en is gericht op soortbescherming. De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal planten- en diersoorten en gaat uit van het “nee, tenzij”- beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. Samengevat kan worden gesteld dat alle vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen beschermd zijn. Wel zijn uitzonderingen voor zeer algemene soorten als huismuis, bruine rat en zwarte rat. Bovendien zijn een beperkt aantal, meest zeldzame planten, vlinders, libellen, vissen en ongewervelden beschermd. In de praktijk betekent dat bepaalde handelingen ten aanzien van flora en fauna slechts onder strikte voorwaarden mogelijk zijn. De Flora- en faunawet kan de nodige consequenties hebben bij ruimtelijke ingrepen/ontwikkeling.

Flora

Met betrekking tot beschermde inheemse planten, in relatie tot hun groeiplaats, is het verboden deze planten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Fauna

Ten aanzien van dieren in hun natuurlijke leefomgeving kunnen de bepalingen in de Flora- en faunawet worden samengevat als:

- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten;
- het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren;
- het is verboden eieren van dieren behorende tot beschermde inheemse soort te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Het planvormingsproces en de Flora- en faunawet (zie ook bijlage 1)

Genoemde bepalingen zijn niet nieuw, vergelijkbare bepalingen waren reeds opgenomen in de Natuurbeschermingswet en de Vogelwet 1936. Wanneer de initiatiefnemer plannen ontwikkelt voor de uitvoering van ruimtelijke ingrepen of voornemens daartoe, is het raadzaam vooraf te toetsen of de geplande werkzaamheden mogelijk nadelige gevolgen hebben voor de aanwezige flora en fauna in het plangebied en mogelijk directe omgeving. In beginsel is voor de toetsing de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Tijdens het plannen van de werkzaamheden dienen de volgende zaken duidelijk in beeld gebracht te worden:

- welke beschermde planten- en diersoorten komen in en nabij het plangebied voor ?;
- leidt het realiseren van de planontwikkeling tot handelingen die in strijd zijn met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet met betrekking tot flora op hun groeiplaats of fauna in hun natuurlijke leefomgeving ?;
- kunnen de voorgenomen werkzaamheden zodanig worden aangepast dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd kunnen worden ? en is een ontheffingsaanvraag, om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten (ex. artikel 75 van de Flora- en faunawet), vereist ?

De ontheffing

Voor de planontwikkeling en realisatie kan het nodig zijn om ontheffing aan te vragen in verband met de (voorgenomen) overtreding van de in paragraaf 2.1 van de Flora- en faunawet genoemde verbodsbepalingen. Per 23 februari 2005 is de regelgeving rondom de ontheffingsaanvraag (artikel 75) gewijzigd. Hierbij worden drie beschermingsregimes onderscheiden, te weten:

Categorie 1: Algemene soorten

Voor de soorten geldt bij onder meer ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, wel geldt de algemene zorgplicht. In deze categorie vallen onder meer algemeen voorkomende zoogdiersoorten zoals mol, konijn, en amfibieën zoals bruine kikker en gewone pad.

Categorie 2: Overige soorten

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze categorie een vrijstelling, mits gewerkt wordt volgens een door het Ministerie LE&I goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode moet door een sector/belangenorganisatie of initiatiefnemer zijn opgesteld en ter goedkeuring aan het bevoegd gezag (Ministerie LE&I) worden voorgelegd. Zonder een gedragscode dient in meeste situaties een ontheffing te worden aangevraagd. Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan het criterium: 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. In deze categorie vallen alle vogelsoorten en een kleine groep van minder algemene diersoorten zoals eekhoorn en steenmarter.

Categorie 3 : Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn & Soorten bijlage 1 AMvB

Voor deze soorten dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd. Ook met een goedgekeurde gedragscode kan geen vrijstelling worden verkregen. Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan onderstaande drie criteria:

- 1 er is sprake van een bij de wet genoemd belang ? (dit betreft een limitatieve lijst van ander gespecificeerde belangen);
- 2 er is geen alternatief aanwezig voor de gewenste ingreep ?;
- 3 er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort ?

In deze categorie zijn zeldzame en kwetsbare soorten opgenomen. Dit betreft onder meer alle vleermuissoorten, zeldzame amfibieën en reptielen, een grote groep vlinders en libellen en enkele plantensoorten.

Algemene zorgplicht, artikel 2 Flora- en faunawet:

Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor alle (en dus niet alleen beschermde) in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Die zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is:

- 1 dergelijk handelen achterwege te laten, waar dit in redelijkheid kan worden gevergd;
- 2 danwel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs kunnen worden gevraagd, om die gevolgen te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Een onderdeel van de Flora- en faunawet is dat de initiatiefnemer invulling moet geven aan de zorgplicht ten aanzien van beschermde planten en dieren. Dit geldt zowel tijdens de uitvoering van de werkzaamheden als ten aanzien van het ontwerp. Geadviseerd wordt om in het ontwerp rekening te houden met de realisatie van nieuwe biotoop en/of biotopen bijvoorbeeld in de vorm van groenvoorzieningen en waterpartijen. De zorgplicht betekent dat gedurende de werkzaamheden rekening gehouden wordt met de beschermde soorten om schade aan deze soorten te voorkomen en de effecten erop zoveel mogelijk te beperken. De zorgplicht heeft tevens betrekking op de ontheffingsplicht (artikel 75 van de Flora- en faunawet). Dit houdt onder meer in, dat voor een aantal algemeen in Nederland voorkomende beschermde soorten een vrijstelling op de ontheffingsaanvraag geldt, mits de zorgplicht in acht wordt genomen. Dit betekent dat, ook voor soorten die onder de vrijstelling vallen, het wel verplicht blijft om bijvoorbeeld het voortplantingsseizoen te ontzien, of vóórdat werkzaamheden starten dieren te verjagen of weg te vangen (en elders uit te zetten) en om te voorkomen dat natuurschade in het kader van artikel 9 tot en met 11 zal ontstaan. Dus ook voor soorten die onder de vrijstelling vallen dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Een ontheffing hierop is niet mogelijk. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren, zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen (dat voor de meeste soorten loopt van maart tot en met juli) uitgevoerd mogen worden. Voor de verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen, belangrijk leef- of foerageergebieden van vogels buiten het broedseizoen kan een ontheffing noodzakelijk zijn. Het betreft hierbij dan over het algemeen: horsten, nesten of kolonieplaatsen die het hele jaar gebruikt worden. Hieronder vallen ook leef- en/of foerageergebieden van zeer plaatsgetrouwe vogelsoorten, zoals uilen.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van gebieden en de hieraan gekoppelde soorten op basis van de van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. De uitvoering van de Habitat- en Vogelrichtlijn moet leiden tot een ecologisch netwerk in de Europese Unie, Natura 2000 genaamd. Zowel de Habitat- als Vogelrichtlijn schrijven het instellen van speciale beschermingszones (SBZ's) voor. De lid-staten die de Vogel- en Habitatrichtlijn uitvoeren moeten de speciale beschermingszones aanmelden, de richtlijnen in nationaal recht omzetten, de gebieden beschermen, de juiste beheersmaatregelen treffen en de ontwikkeling van de kwaliteit van de aangewezen speciale beschermingszones monitoren. Voor de Vogelrichtlijn houdt de aan-melding bij de EU tegelijk ook de aanwijzing van die gebieden in. Bij de Habitatrichtlijn meldt een lidstaat de gebieden aan, die vervolgens door de EU worden aangewezen. De voorstellen voor aanwijzing van SBZ's door de lidstaten worden wetenschappelijk getoetst door expert-groepen onder voorzitterschap van de EU voor de diverse biogeografische zone's van de Europese Unie. Nederland valt onder de Atlantische regio. De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van aangewezen habitats en soorten binnen de gebieden. Significante negatieve effecten op het beschermde gebied zijn niet toegestaan, tenzij sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, er geen alternatieven voorhanden zijn en alle schade wordt gecompenseerd.

De Natuurbeschermingswet voorziet eveneens in het beschermen van het gebied voor handelingen buiten het Natura 2000-gebied met een mogelijk negatief effect op de beschermde habitats en hieraan gekoppelde soorten. Dit is geregeld op basis van de zogenaamde externe werking. Op basis van de huidige Natuurbeschermingswet geldt een vergunningplicht voor activiteiten die in en om Natura 2000-gebieden de beschermde natuurwaarden kunnen verstoren. Deze vergunning wordt gebaseerd op een toetsing voordat een planontwikkeling wordt uitgevoerd in of nabij een Natura 2000-gebied. In geval mogelijk sprake is van significante effecten op een Natura 2000-gebied van de voorgenomen activiteit(en) dient, na overleg met bevoegd gezag, als eerste een voortoets te worden uitgevoerd.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De EHS is een Nederlands netwerk van beschermde natuurgebieden, dat in 2018 gereed moet zijn. In de EHS liggen:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 nationale parken, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer.

De Nederlandse EHS moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen. Het ruimtelijke beleid voor de EHS is gericht op behoud en ontwikkeling (spelregels EHS) van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in de EHS het 'nee, tenzij'-regime. Indien een voorgenomen ingreep de 'nee, tenzij'-afweging met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien de voorgenomen planontwikkeling met bijbehorende ingreep/ingrepen niet voldoet aan de voorwaarden uit het 'nee, tenzij'-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden, tenzij het onderstaande van toepassing is.

Herbegrenzing EHS

De Nota Ruimte noemt twee situaties waarin herbegrenzing van de EHS kan plaatsvinden. De eerste situatie betreft de herbegrenzing om andere dan ecologische redenen.

Indien bij een ingreep niet voldaan wordt aan de voorwaarden van het 'nee, tenzij'-regime kan mogelijk deze vorm van herbegrenzen toegepast worden. Herbegrenzing om andere dan ecologische redenen is van toepassing indien provincies met behoud van de oorspronkelijke kwantitatieve en kwalitatieve ambitie de begrenzing van de EHS wensen aan te passen om een (kleinschalige) ruimtelijke ingreep mogelijk te maken. Hiervoor gelden strikte voorwaarden, zo moet de herbegrenzing leiden tot een versterking van de EHS in het betreffende gebied. Wordt aan deze voorwaarden niet voldaan dan is het plan niet aanvaardbaar in die vorm. De tweede situatie betreft het herbegrenzen van de EHS om ecologische redenen (om de samenhang te verbeteren of de EHS duurzaam in te passen). Herbegrenzen om ecologische redenen is een bevoegdheid van de provincie en dient te gebeuren met behoud van de oorspronkelijke ambitie van de EHS.

EHS-saldobenadering

In die gevallen waarbij het instrument EHS-saldobenadering van toepassing is hoeft het 'nee, tenzij'-afwegingskader niet doorlopen te worden en is ook geen sprake van compensatie, zoals bij ingrepen onder het 'nee, tenzij'-regime. Harde eis hierbij is wel dat aan alle voorwaarden voor het toepassen van de saldobenadering wordt voldaan. Alleen dan is immers per saldo winst voor de EHS gegarandeerd. Is dit niet het geval dan geldt onverkort het 'nee, tenzij'-regime.

Beoordeling van effecten van een ingreep op de EHS

Voor de beoordeling van de effecten van een ingreep en bij het nader invullen van de begrippen: 'geen netto verlies', 'behoud van ambitie', 'versterking van de EHS' en 'kwaliteitsslag' zijn de volgende aandachtspunten ten aanzien van natuurkwaliteit belangrijk:

- zowel de actuele natuurwaarden als het vastgelegde natuurdoel zijn relevant;
- natuurwaarden worden in de EHS primair afgemeten aan doelsoorten en natuurlijkheid (de kwaliteitscriteria van natuurdoeltypen);
- behoud en ontwikkeling van natuurwaarden zijn afhankelijk van het voldoen aan een reeks van randvoorwaarden (met name bodemgesteldheid, waterkwaliteit, processen in de omgeving, minimumoppervlakte en beheer).
- significant negatieve effecten betreffen zowel natuur- als hun randvoorwaarden;
- lokale ingrepen kunnen (negatieve) effecten hebben op drie schaalniveaus: lokaal, regionaal (kerngebied van de EHS) en landelijk (hele EHS). De vervangbaarheid van natuur hangt af van meerdere ecologische aspecten alsmede relevante nationale beleidsambities.

Boswet

Het doel van de Boswet is het instandhouden van het bosareaal in Nederland, dat wil zeggen: de letterlijke oppervlakte aan bos. De Boswet is van toepassing op alle bossen en houtopstanden buiten de 'bebouwde kom Boswet' groter dan 1.000 m² en rijbeplantingen van meer dan 20 bomen. De Boswet verplicht om de grond waarop het bos heeft gestaan binnen 3 jaar opnieuw in te planten met bomen. Indien mogelijk is herplanting door natuurlijke verjonging ook toegestaan. Waar natuurlijke verjonging niet mogelijk of te verwachten is, bijvoorbeeld bij lintbeplantingen minder dan 30 meter breed, moet geplant worden met boomsoorten die aansluiten bij de groeiplaats. De begrenzing 'bebouwde kom Boswet' wordt door de gemeente vastgesteld, maar hoeft niet samen te vallen met de bebouwde kom in het kader van de wegenverkeerswet. In geval een boom/bomen of andere houtopstanden binnen de bebouwde kom worden gekapt, dan kan een gemeentelijke (omgevings)vergunning nodig zijn. Dit zal specifiek bij de betreffende gemeente moeten worden nagegaan. Struikbeplantingen groter dan 1.000 m² vallen onder de Boswet, met uitzondering van eenrijige geschoren meidoornheggen die als zodanig zijn aangelegd en worden beheerd. Spontane bosopslag langs sloten, op natuurterreinen en braakliggende terreinen valt onder de Boswet, zodra sprake is van een bedekkingspercentage van 60% en een opslag van vijf jaar of ouder. De Boswet is niet van toepassing op: erven en tuinen, windschermen van bomen langs boomgaarden, eenrijige beplanting van populier of wilg op of langs landbouwgronden, italiaanse populier, linde, paardekastanje en treurwilg, vruchtbomen, kerstsparran en kweekgoed.

Voor het kappen van bos of bomen die onder de Boswet vallen geldt een meldingsplicht. Deze melding moet doorgaans bij de gemeente minimaal één maand en maximaal één jaar voor uitvoering van de kapwerkzaamheden worden gedaan.

Rode Lijst

Op Rode Lijsten staan de soorten die bedreigd zijn in hun voortbestaan. In Nederland zijn voor een beperkt aantal soortgroepen officiële nationale Rode Lijsten verschenen; officieel wil zeggen dat deze in de Staatscourant zijn gepubliceerd. Soorten komen op een Rode Lijst als zij zeldzaam zijn en achteruitgaan. In 2004 zijn alle bestaande Rode lijsten herzien en zijn tezamen met enkele nieuwe Rode lijsten verschenen in een bijlage bij de Staatscourant (LNV, 2004). Alle soorten van de soortgroepen met officiële Rode Lijsten betreffen ongeveer 2% van het totaal aantal dieren en 31% van het totaal aantal planten in Nederland. Bij paddestoelen gaat het daarbij alleen om de macrofungi (hogere fungi, de paddenstoelen en zwammen, die tenminste in staat zijn om zich geslachtelijk voort te planten en waarvan de vruchtlichamen groter dan 1 millimeter zijn).

Van dagvlinders, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en paddestoelen zijn de afgelopen jaren basisrapporten met herziene rode lijsten verschenen. Deze hebben echter nog geen officiële status gekregen. Het opstellen van Rode Lijsten komt voort uit het verdrag van Bern, dat in 1982 door Nederland is geratificeerd. Dit verdrag vraagt bijzondere aandacht voor soorten die met uitsterven worden bedreigd en die kwetsbaar zijn (artikel 1 en 3). In artikel 7 van de Flora- en faunawet is vastgelegd dat de overheid lijsten opstelt van dier- en plantensoorten die van nature in Nederland voorkomen en die bedreigd zijn. In de nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur' is het opstellen van Rode Lijsten één van de instrumenten voor de soortbescherming. Soorten van een Rode Lijst genieten op basis daarvan nog geen wettelijke bescherming. Wettelijk is wel vastgelegd dat de overheid zich inzet voor de bescherming van deze soorten en dat zij het onderzoek daartoe bevordert. Van provincies, gemeenten en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij hun beleid en beheer rekening houden met de soorten op de Rode Lijsten.

Nesten

De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen van vogels. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. U heeft voor deze soorten geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als u maatregelen treft die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. U mag dus buiten het broedseizoen nesten verplaatsen of verwijderen, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Deze categorieën zijn terug te vinden in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

In de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Bijlage 3: Kaart regionale ligging plangebied

Bijlage 3

Titel: Kaart regionale ligging van het plangebied

Projectcode: 10B273

Projectnaam: Waubacherweg12 te Brunssum

CSO Adviesbureau

Datum: oktober 2012

Bijlage 4: Foto's van het plangebied

Foto 01

Foto 02

Foto 03

Foto 04

Foto 05

Foto 06

Foto 07

Foto 08

Foto 09

Foto 10

Foto 11

Foto 12

Foto 13

Foto 14

Foto 15

Foto 16

Foto 17

Foto 18

Foto 19

Foto 20

Foto 21

Foto 22

Foto 23

Foto 24

Foto 25

Foto 26

Foto 27

Foto 28

Foto 29

Bijlage 5: Resultaten

Tabel Zoogdieren

Gegevens strikter beschermde zoogdieren (tabel 2 en 3 soorten) op uurhokniveau (5x5 kilometer). Soorten in de tabel zijn geselecteerd op mogelijk voorkomen op het plangebied. Deze data zijn indicatief. Gegevens zijn onvolledig.			
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	FF ²
Bever	<i>Castor fiber</i>		3 bijl IV HR
Boommarter	<i>Martes martes</i>	x	3 bijl 1 AMvB
Das	<i>Meles meles</i>	x	3 bijl 1 AMvB
Eekhoorn	<i>Sciurus Vulgaris</i>	x	2
Eikelmuis	<i>Elomys quercinus</i>		3 bijl 1 AMvB
Grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>		2
Hamster	<i>Cricetus cricetus</i>		3 bijl 1 AMvB
Hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	x	3 bijl IV HR
Noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus</i>		3 bijl IV HR
Otter	<i>Lutra lutra</i>		3 bijl IV HR
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	x	2
Veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>		3 bijl 1 AMvB
Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>		3 bijl 1 AMvB
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied.			
² = Soort beschermd Flora- en faunawet, nummer geeft tabel FF-wet aan. Tabel 3 soorten vallen onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of onder bijlage 1 van Algemene Maatregelen van Bestuur.			

Tabel Vleermuizen

Gegevens vleermuizen (tabel 3) op atlas-blokniveau. Soorten in de tabel zijn geselecteerd op mogelijk voorkomen op het plangebied. Deze data zijn indicatief. Gegevens zijn onvolledig.			
Bechstein's vleermuis	<i>Myotis bechsteinii</i>		3 bijl. IV HR
Bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>		3 bijl. IV HR
Brandt's vleermuis	<i>Myotis brandtii</i>		3 bijl. IV HR
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	x	3 bijl. IV HR
Gewone baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>		3 bijl. IV HR
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	x	3 bijl. IV HR
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	x	3 bijl. IV HR
Grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>		3 bijl. IV HR
Grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus</i>		3 bijl. IV HR
Ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus</i>		3 bijl. IV HR
Kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>		3 bijl. IV HR
Kleine hoefijzerneus	<i>Rhinolophus hipposideros</i>		3 bijl. IV HR
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	x	3 bijl. IV HR
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	x	3 bijl. IV HR
Mopsvleermuis	<i>Barbastella barbastellus</i>		3 bijl. IV HR
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	x	3 bijl. IV HR
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	x	3 bijl. IV HR
Tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>		3 bijl. IV HR
Vale vleermuis	<i>Myotis myotis</i>		3 bijl. IV HR
Watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>	x	3 bijl. IV HR
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied ² = Soort beschermd Flora- en faunawet, nummer geeft tabel FF-wet aan. Tabel 3 soorten vallen onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of onder bijlage 1 van Algemene Maatregelen van Bestuur.			

Tabel Reptielen en amfibieën

Gegevens strikter beschermde reptielen en amfibieën (tabel 2 en 3 soorten) op uurhokniveau (5x5 kilometer). Soorten in de tabel zijn geselecteerd op mogelijk voorkomen op het plangebied en zijn een indicatie. Gegevens zijn onvolledig.			
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	FF ²
Adder	<i>Vipera berus</i>		3 bijl 1 AMvB
Alpenwatersalamander	<i>Triturus alpestris</i>		2
Boomkikker	<i>Hyla arborea</i>		3 bijl IV HR
Geelbuik vuurpad	<i>Bombina variegata</i>		3 bijl IV HR
Gladde slang	<i>Coronella austriaca</i>	x	3 bijl IV HR
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	x	3 bijl 1 AMvB
Heikikker	<i>Rana arvalis</i>	x	3 bijl IV HR
Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	x	3 bijl IV HR
Knoflookpad	<i>Pelobates fuscus</i>		3 bijl IV HR
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	x	2
Muurhagedis	<i>Podarcis muralis</i>		3 bijl IV HR
Poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	x	3 bijl IV HR
Ringslang	<i>Natrix natrix</i>		3 bijl 1 AMvB
Rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	x	3 bijl IV
Vinpootsalamander	<i>Triturus helveticus</i>		3 bijl 1 AMvB
Vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans</i>		3 bijl IV HR
Vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>		3 bijl 1 AMvB
Zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>	x	3 bijl IV HR
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied.			
² = Soort beschermd Flora- en faunawet, nummer geeft tabel FF-wet aan. Tabel 3 soorten vallen onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of onder bijlage 1 van Algemene Maatregelen van Bestuur.			

Tabel Vissen

Gegevens strikter beschermde vissen (tabel 2 en 3 soorten) vissen op uurhokniveau (5x5 kilometer). Gegevens zijn onvolledig.			
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	FF ²
Beekprik	<i>Lampetra planeri</i>		3 bijl. 1 AMvB
Bittervoorn	<i>Rhodeus cericeus</i>		3 bijl. 1 AMvB
Elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>		3 bijl. 1 AMvB
Gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>		3 bijl. 1 AMvB
Grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossillis</i>		3 bijl. 1 AMvB
Houting	<i>Conegonus oxyrrhynchus</i>		3 bijl. IV HR
Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>		2
Meerval	<i>Silurus glanis</i>		2
Rivierdonderpad	<i>Cottus gobio</i>		2
Rivierprik	<i>Lampetra fluviatilis</i>		3 bijl. 1 AMvB
Steur	<i>Acipenser sturio</i>		3 bijl. IV HR
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied.			
² = Soort beschermd Flora- en faunawet, nummer geeft tabel FF-wet aan. Tabel 3 soorten vallen onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of onder bijlage 1 van Algemene Maatregelen van Bestuur.			
De vele beschermde vissen van zout en brakwater zijn niet opgenomen in bovenstaande tabel. Hiervoor wordt verwezen naar http://soortprotocollenflora-enfaunawet.stowa.nl/welcome.asp			

Tabel Dagvlinders

Gegevens strikter beschermde dagvlinders (tabel 2 en 3 soorten) op uurhokniveau (5x5 kilometer). Gegevens zijn onvolledig.			
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	FF ²
Bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>		3 bijl. 1 AMvB
Donker pimperlauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>		3 bijl. IV HR
Dwergblauwtje	<i>Cupido minimus</i>		3 bijl. 1 AMvB
Dwergdikkopje	<i>Thymelicus acteon</i>		3 bijl. 1 AMvB
Groot geaderd witje	<i>Aporia crataegi</i>		3 bijl. 1 AMvB
Grote IJsvogelvinder	<i>Limenitis populi</i>		3 bijl. 1 AMvB
Grote vuurvinder	<i>Lycaena dispar</i>		3 bijl. IV HR
Heideblauwtje	<i>Plebejus argus</i>		3 bijl. 1 AMvB
Iepenpage	<i>Strymonidia w-album</i>		3 bijl. 1 AMvB
Kalkgraslanddikkopje	<i>Spialia sertorius</i>		3 bijl. 1 AMvB
Keizersmantel	<i>Argynnis paphia</i>		3 bijl. 1 AMvB
Klaverblauwtje	<i>Cyaniris semiargus</i>		3 bijl. 1 AMvB
Moerasparelmoervlinder	<i>Brenthis ino</i>		2
Pimperlauwtje	<i>Maculinea teleius</i>		3 bijl. IV HR
Puperstreepparelmoervlinder	<i>Brenthis ino</i>		3 bijl. 1 AMvB
Rode vuurvinder	<i>Palaeochrysophanus</i>		3 bijl. 1 AMvB
Rode vuurvinder	<i>Lycaena hippothoe</i>		3 bijl. 1 AMvB
Rouwmantel	<i>Nymphalis antiopa</i>		3 bijl. 1 AMvB
Tijmblauwtje	<i>Maculinea arion</i>		3 bijl. IV HR
Tweekleurig hooibeestje	<i>Coenonympha arcania</i>		3 bijl. 1 AMvB
Vals Heideblauwtje	<i>Plebeius idas</i>		2
Veenbesparelmoervlinder	<i>Bolaria aquilonais</i>		3 bijl. 1 AMvB
Veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>		3 bijl. 1 AMvB
Zilverstreephooibeestje	<i>Coenonympha hero</i>		3 bijl. IV HR
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied.			
² = Soort beschermd Flora- en faunawet, nummer geeft tabel FF-wet aan. Tabel 3 soorten vallen onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of onder bijlage 1 van Algemene Maatregelen van Bestuur.			

Tabel Libellen

Gegevens strikter beschermde libellen (tabel 2 en 3 soorten) op uurhokniveau (5x5 kilometer). Gegevens zijn onvolledig.			
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	FF ²
Bronslibel	<i>Oxygastra curtisii</i>		3 bijl 1 AMvB
Gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>		3 bijl 1 AMvB
Gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>		3 bijl 1 AMvB
Groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>		3 bijl 1 AMvB
Noordse winterjuffer	<i>Sympecma paedisca</i>		3 bijl 1 AMvB
Oostelijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia albifrons</i>		3 bijl 1 AMvB
Rivierrombout	<i>Stylurus flavipes</i>		3 bijl 1 AMvB
Sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>		3 bijl 1 AMvB
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied. ² = Soort beschermd Flora- en faunawet, nummer geeft tabel FF-wet aan. Tabel 3 soorten vallen onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of onder bijlage 1 van Algemene Maatregelen van Bestuur.			

Tabel Overige soorten

Gegevens strikter beschermde overige soorten (tabel 2 en 3 soorten) op uurhokniveau (5x5 kilometer). Gegevens zijn onvolledig.			
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	FF ²
Vliegend hert	<i>Lacanus cervus</i>	x	2
Rivierkreeft	<i>Actacus astacus</i>		2
Brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>		3 bijl. 1 AMvB
Gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>		3 bijl. 1 AMvB
Heldenbok	<i>Cerambyx cerdo</i>		3 bijl. 1 AMvB
Juchtleerkever	<i>Osmoderma ermita</i>		3 bijl. 1 AMvB
Bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>		3 bijl. 1 AMvB
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied. ² = Soort beschermd Flora- en faunawet, nummer geeft tabel FF-wet aan. Tabel 3 soorten vallen onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of onder bijlage 1 van Algemene Maatregelen van Bestuur.			

Voortoets Natuur- beschermingswet 1998

**Plangebied aan Waubacherweg 11 te
Brunssum**

Opdrachtgever

Afvalzorg Grondstromen Limburg
Waubacherweg 11
6442 PW BRUNSSUM

Contactpersoon

De heer A. Bouwman

CSO Adviesbureau

Regulierenring 6
3981 LB BUNNIK
tel. 030 - 6594321
fax. 030 - 6571792

Contactpersonen

Mevrouw drs. A. Soepboer
De heer H.T. Scheeringa

Projectcode: 10B273

Datum: 30 oktober 2012

Status: Definitief

Autorisatie

Opgesteld door:
De heer ing. H.T. Scheeringa
Adviseur Flora en fauna

Handtekening

Akkoord bevonden door:
Mevrouw drs. A. Soepboer
Adviseur Flora en fauna

Handtekening

Projectcode: 10B273
Versiedatum: 30 oktober 2012

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Situatie en wetgeving	3
	2.2 Wetgeving	5
	2.3 Stikstof /PAS.....	6
3	Natura 2000 gebieden	7
	3.1 Kwalificerende habitattypen en –soorten	7
4	Toetsing.....	10
	4.1 Toetsing negatieve effecten kwalificerende habitats en soorten	10
	4.2 Verzuring en vermesting	11
	4.3 Geluid	12
	4.4 Verstoring door licht.....	12
	4.5 Verstoring door trilling.....	12
	4.6 Cumulatieve effecten	13
5	Conclusies.....	14

Bijlagen

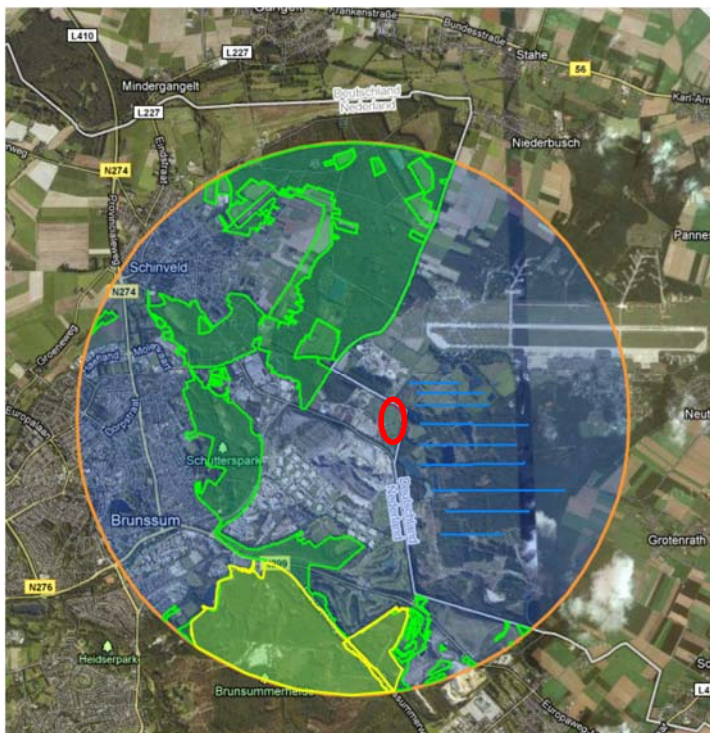
1. Literatuur
2. Wetgeving
3. Stroomschema NB-wet
4. Foto's van het plangebied
5. Kaart regionale ligging van het plangebied
6. Uitleg verstorende effecten
7. Duitse beschrijving Tevenerheide

1 Inleiding

In opdracht van Afvalzorg heeft CSO Adviesbureau in verband met de voorgenomen planontwikkeling een voortoets uitgevoerd op het plangebied aan de Waubacherweg 11 te Brunssum. Het plangebied is de geplande beperkte uitbreiding aan de oostzijde van het bestaande bedrijventerrein. Tevens is de naastliggende natuurontwikkelingszone meegenomen.

De uitbreiding is bedoeld ter ondersteuning van de bestaande activiteiten en om, nadrukkelijk binnen de huidige vergunde milieuruimte (2008), ruimte te bieden aan vergelijkbare bedrijven, die bijvoorbeeld moeten worden verplaatst in verband met de aanleg van de Buitenring Parkstad Limburg. Het gaat daarbij om vergelijkbare bedrijven die naar aard dezelfde activiteiten uitvoeren als Afvalzorg.

Het plangebied heeft zelf geen status in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000, Vogel- of Habitatrichtlijn en beschermd Natuurmonument). Wel ligt op circa 200 meter afstand aan de oostzijde het Duitse Natura 2000-gebied Teverenerheide. Op 1,5 kilometer ten zuiden van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Brunssumerheide. Het plangebied vormt geen onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), wel zijn deze gebieden met name aan de noordwestzijde. In figuur 1 is de ligging van het plangebied, de EHS en de Natura 2000-gebieden weergegeven.

Figuur 1 Plangebied (rood omcirkeld), EHS (groen) en Natura 2000-gebieden (geel voor Brunssumerheide en blauw voor het in Duitsland gelegen Teverenerheide).

Figuur 2 Ligging Teverenerheide in rood gearceerd (bron: http://www.naturschutzinformationen-nrw.de/nsg/de/fachinfo/gebiete/gesamt/HS_001)

Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van de Natura 2000-gebieden, is het nodig om de planontwikkeling te toetsen aan de Natuurbeschermingswet 1998. Het stroomschema is in bijlage 3 opgenomen.

Door de toetsing worden de directe en indirecte gevolgen van de planontwikkeling getoetst op de beschermde natuurwaarden in de Natura 2000- gebieden. Vanuit de Europese en Nationale natuurwetgeving is een initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden in het plangebied en directe omgeving. Het gaat daarbij zowel om beschermde soorten als gebieden.

Het doel van de voortoets is een inschatting te maken of de planontwikkeling al dan niet strijdig is met de gebiedsbescherming en/of sprake is van mogelijke (externe) significante effecten op de Natura 2000-gebieden volgens de Natuurbeschermingswet 1998.

CSO Adviesbureau voor Milieu-Onderzoek B.V. is door SGS-Intron gecertificeerd voor de ISO 9001- en de 14001-normen en heeft een eigen kwaliteitssysteem. De medewerkers van CSO voor de flora- en faunaonderzoeken zijn allen VCA gecertificeerd. Daarnaast is CSO lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

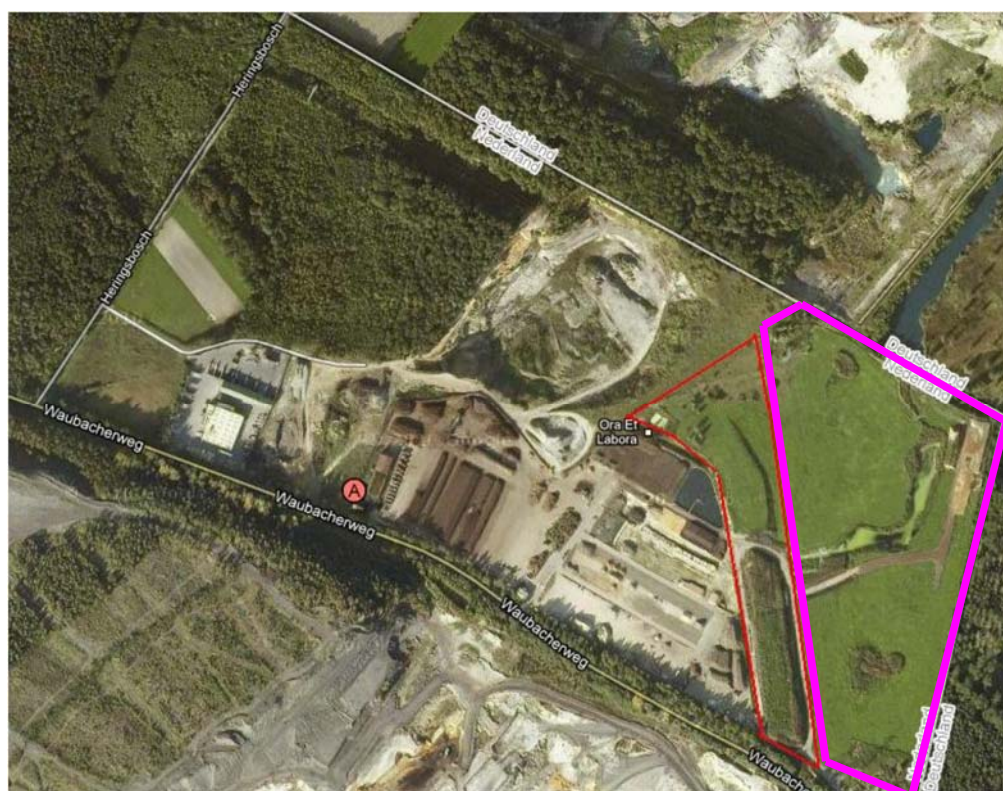

CSO Adviesbureau voor Milieu-Onderzoek B.V. is niet aansprakelijk voor (vervolg)schade welke kan voorkomen op basis van de inhoud en resultaten van de opgestelde voortoets. Dit rapport is opgesteld op verzoek van de opdrachtgever en is zijn eigendom.

2 Situatie en wetgeving

2.1 Plangebied en geplande ingrepen

Afvalzorg Grondstromen Limburg wil haar bedrijfslocatie te Brunssum met circa 3 hectare in oostelijke richting uitbreiden, terwijl tevens verder oostelijk een natuurontwikkelingszone wordt gerealiseerd (zie figuur 2). De uitbreiding alsmede de natuurontwikkelingszone ligt op een bedrijventerrein, in het oosten van de gemeente Brunssum tegen de Duitse grens.

Figuur 3 Globale ligging van het plangebied (rood) en natuurontwikkelingszone (paars)

Het doel is om het bedrijventerrein in de oostelijke richting uit te breiden met ca. 3 ha. De uitbreiding is bedoeld ter ondersteuning van de bestaande activiteiten en om binnen de huidige vergunde milieuruimte (2008), ruimte te bieden aan vergelijkbare bedrijven, die bijvoorbeeld moeten worden verplaatst in verband met de aanleg van de Buitenring Parkstad Limburg. Het gaat daarbij om vergelijkbare bedrijven die naar aard en dezelfde activiteiten uitvoeren als Afvalzorg.

Verder is het de bedoeling om de naastgelegen oostelijke natuurontwikkelingszone (oppervlakte circa 12 hectare), die al in aanleg is, met een positieve bestemming in de lopende bestemmings-planprocedure op te nemen. Op basis van afspraken met de gemeente is al een start gemaakt met de aanleg van deze natuurontwikkelingszone, welke ten oosten grenst aan het lagere gelegen Duitse Natura 2000-gebied Teverenerheide.

Dit terrein was een voormalige groeve, die grotendeels is opgevuld met mijnsteen en afgedekt met zuiveringsslib en nu met diverse soorten grond (waarvan al circa 100.000 ton grond is aangebracht).

Het plan voor de natuurontwikkelingszone (Kragten 2011, zie figuur 4) herstelt het relief en hoogten in het gebied. Door de ontwikkeling van natuur wordt de natuur ter plaatse versterkt en worden oude natuurverbindingen (zoals tussen de Tevenerheide met Schinveldse bossen) hersteld en versterkt.

Door de hoogteverschillen ontstaan diverse biotopen (nat/droog) met bijbehorende flora en fauna.

Figuur 4 Planschets natuurontwikkelingszone (Kragten 2011)

De voorgestelde hoogten passen bij de historische en oorspronkelijk hoogteverschillen (van 5- 10 meter over een afstand van circa 250 meter) van het plangebied. In het ontwerp wordt voorgesteld om een soort vallei te realiseren met een grote afwisseling aan landschapselementen als poelen, bosschages, heide en kruidenrijke graslanden. De vallei helt in noordwestelijke richting en kent hoogteverschillen van 5 tot 10 meter over een afstand van 200 meter. De laagste punten van de vallei worden geschikt gemaakt om water vast te houden zodat hier natte situaties en poelen ontstaan. De strook onder de hoogspannings-leiding zal vrij blijven van opgaande beplanting. Door op deze wijze het - momenteel onaantrekkelijke – werklandschap gedeeltelijk te omkaderen, kan dit gebied blijven functioneren binnen een omgeving die getransformeerd wordt naar een groene setting. De primaire insteek van het plan is het realiseren van een natuurlijke verbidingszone tussen Schinveldse Bossen, Tevenerheide en Brunssummer Heide.

2.2 Wetgeving

De natuurwetgeving bestaat uit gebieds- en soortbescherming. De gebiedsbescherming is opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 en de Habitat/Vogelrichtlijnsoorten (inclusief Natura 2000 gebieden), terwijl de soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. De voorliggende rapportage betreft alleen een toetsing aan de Natuurbeschermingswet.

In de Natura 2000-gebieden zijn beschermde natuurmonumenten en de Vogel- en/of Habitat-richtlijn-gebieden opgenomen. De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van de natuurwaarden, waarvoor een gebied is aangewezen. De bescherming is gebiedspecifiek, waarbij werkzaamheden en/of activiteiten buiten het beschermde gebied (externe werking) niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

De bepaling van de effecten van de plantwikkeling op de Natura 2000-gebieden is uitgevoerd volgens de Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (oktober 2005), waar met name ingegaan wordt op de significantie van de effecten. Voor elke handeling of project/plan dat niet direct verband houdt met het beheer van de Natura 2000-gebieden dient een habitattoets te worden verricht (zie figuur 1). Een habitattoets moet worden uitgevoerd, te starten met een oriëntatiefase of voortoets. In de oriëntatiefase dient te worden nagegaan welke effecten door de planontwikkeling op de Natura 2000-gebieden te verwachten zijn.

Deze mogelijke effecten dienen te worden gezien in relatie tot de kwetsbaarheid van de beschermde waarden.

De hoofdvraag tijdens voorliggende voortoets is: is er kans op een significant negatief effect van de planontwikkeling op de Natura 2000-gebieden? Op deze vraag zijn drie antwoorden mogelijk, te weten:

1. er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is;
2. er is wel een mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is, volstaat daarvoor een verslechterings- en verstoringstoets;
3. er is een kans op een significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Doordat er kans is op een significant negatief effect is een 'passende beoordeling' vereist.

Bij bovenstaande punten 2 en 3 volgt een vergunningaanvraag door de initiatiefnemer.

In voorliggend onderzoek wordt alleen de oriëntatiefase doorlopen, zodat bepaald kan worden of verder onderzoek en/of een mogelijke vergunningsaanvraag noodzakelijk is.

Normaliter worden de effecten op habitatrichtlijngebieden getoetst aan de hand van het beheerplan van het betreffende gebied. Voor de Natura 2000-gebieden zijn echter nog geen definitieve beheerplannen voorhanden (wel concept-beheerplannen). Hierdoor vindt de toetsing van de effecten plaats met de effectenindicator van het ministerie. Het ministerie heeft deze effectenindicator (www.minlnv.nl/natuurwetgeving) opgesteld voor toetsingsdoeleinden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

De effectenindicator geeft géén informatie over de daadwerkelijke schadelijke effecten van een activiteit noch over de significantie hiervan. Hiervoor is maatwerk vereist. De effectenindicator geeft alleen generieke informatie over mogelijke effecten van de activiteiten.

De voorliggende oriënterende habitattoets is gericht op het in beeld brengen van de mogelijke effecten van de planontwikkeling op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000 gebieden. De toetsing gebeurt aan de hand van een beschrijving van de huidige en toekomstige situatie. Vervolgens wordt op basis van beschikbare kennis en inzichten informatie aangedragen over de mogelijke effecten die de planontwikkeling op de instandhoudingsdoelstellingen van de kwalificerende habitattypen en soorten in de Natura 2000-gebieden kunnen hebben.

2.3 Stikstof /PAS

De Natuurbeschermingswet is naar aanleiding van de Crisis- en herstelwet op enkele punten aangepast. Voor stikstof is een specifieke paragraaf (§2a) opgenomen, die nadere regels stelt met betrekking tot stikstofdepositie in relatie tot Natura 2000-gebieden. Stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden afkomstig uit de landbouw, maar ook uit wegverkeer en industriële bronnen, wordt als landelijk probleem erkend. Voor deze problematiek is de Programmatische Aanpak Stikstof in voorbereiding (hierna: PAS). Dit programma moet tot een structurele verlaging leiden van de stikstofbelasting in de kwetsbare natuurgebieden. Momenteel wordt gewerkt aan de totstandkoming van het definitieve PAS. Hierbij wordt onder andere per Natura 2000-gebied gewerkt aan het opstellen van herstelstrategieën voor habitattypen met een te hoge stikstofdepositie. Van belang voor de beoordeling van effecten op de instandhoudingsdoelen is de kritische depositiewaarde voor stikstof, gedefinieerd als ‘de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie’ (van Dobben et al., 2008). De beoordeling van effecten is alleen relevant bij een verwachte toename van stikstofdepositie.

3 Natura 2000 gebieden

Brunsummerheide

De Brunsummerheide is in 2003 als Habitatrichtlijngebied aangemeld bij de Europese commissie. Op dit moment loopt een procedure om het gebied definitief als Natura 2000-gebied aan te wijzen. Daarvoor is een ontwerpbesluit opgesteld met instandhoudingsdoelstellingen. Het gaat daarbij om de habitattypen en habitatrichtlijnsoorten waarvoor de Brunsummerheide is aangemeld, zie paragraaf 3.1.

De Brunsummerheide bevindt zich zuidelijk van het plangebied en grenst niet direct aan het plangebied. Bijzonder is hier het brongebied van de Rode Beek, waar vochtige heiden en zelfs actief hoogveen voorkomen. Ook droge heide en (veen)bos komt voor. Kenmerkend is het voorkomende reliëf: over korte afstanden kunnen hoogteverschillen tot 25-30 meter optreden. De Brunsummerheide kent als doelsoorten eveneens de kamsalamander en daarnaast de spaanse vlag (vlindersoort). Opgemerkt wordt dat de minister voor de Brunsummerheide de spaanse vlag uit het aanwijzingsbesluit wil halen.

Reden hiervoor is dat de provincie een regionaal beschermingsplan voor spaanse vlag zal opstellen.

Daarmee vervalt de noodzaak om een apart doel voor de bescherming van deze vlinder in het Natura 2000-gebied de Brunsummerheide te realiseren. Echter het besluit is nog niet definitief en dus in dit rapport de spaanse vlag meegenomen.

Teverenerheide (DE-500-301)

De Teverenerheide is het restant van een duin-heide-veencomplex tegen de Nederlandse grens.

Het natuurgebied bestaat tegenwoordig uit heide, veenrestanten en overwegend beboste duinen.

De Teverenerheide ligt direct ten oosten van het plangebied. Het gebied bestaat met name uit bos en relatief grote, diepe plassen. Ook kruidenrijke vegetaties met heide zijn aanwezig. Direct grenzend of op korte afstand van het plangebied zijn twee grote plassen gelegen: de Mosamsee aan de noordgrens van het plangebied en de Katarinensee aan de oostgrens van het plangebied. De Teverenerheide is specifiek aangewezen voor de doelsoorten kamsalamander, nachtzwaluw, zwarte specht, boomleeuwrik, blauwborst en wespandief en diverse trekvogels die periodiek van het plangebied gebruik maken (zie ook bijlage 7 voor de duitse beschrijving).

De Teverenerheide is qua soortensamenstelling en natuurlijke kenmerken verwant aan de Brunsummerheide, beide gebieden vormden vroeger één samenhangend ecosysteem. Hierdoor is ervoor gekozen om de beschermde soorten aan de Teverenerheide ook mee te nemen als kenmerkende soort voor de Brunsummerheide, voor zover daar aanwezig en visa versa.

3.1 Kwalificerende habitattypen en –soorten

Voor het Natura 2000-gebied Brunsummerheide zijn in tabel 1 en in tabel 2 voor de Teverenerheide de kwalificerende habitattypen- en soorten alsmede instandhoudings-doelstellingen van toepassing. Deze doelstellingen zijn voor de Brunsummerheide in concept beschreven in het Natura 2000 gebiedendocument. Aanvullend is de ligging van beide gebieden weergegeven, inclusief de ligging van de habitattypen voor de Brunsummerheide.

Brunssumerheide

De instandhoudingsdoelstellingen voor de Brunssumerheide zijn in onderstaande tabel samengevat (Ministerie van EL&I).

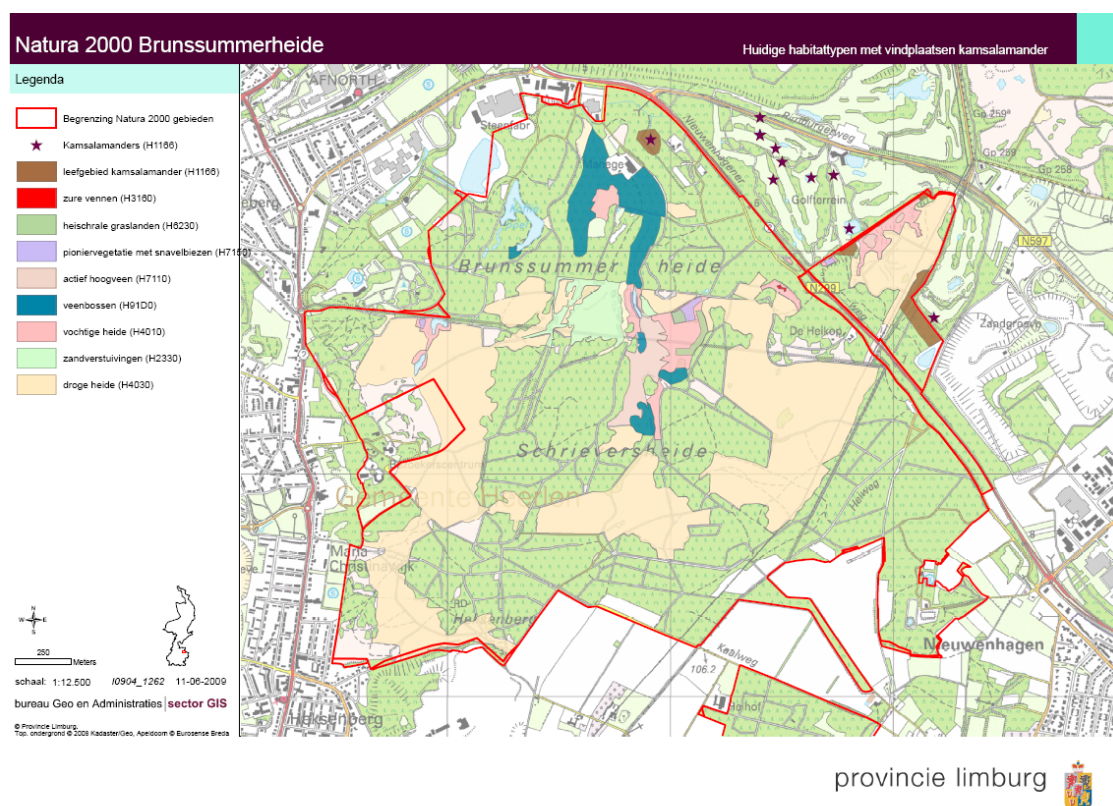
Instandhoudingsdoelstellingen		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kernopgaven	
Habitattypen									
H2330	Zandverstuivingen	--	=	=				6.08	
H3160	Zure vennen	-	=	=					
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	>	=				6.05,W	
H4030	Droge heiden	--	>	>				6.08	
H6230	*Heischrale graslanden	--	>	>					
H7110B	*Actieve hoogvenen (heideveentjes)	--	>	=				6.04,W	6.05,W
H7150	Pioniervegaties met snavelbiezen	-	>	>				6.05,W	
H8100	*Hoogveenbossen	-	=	>					
Habitatsoorten									
H1078	*Spaanse vlag	+	=	=	=				
H1166	Kamsalamander	-	=	=	=				

Kernopgaven		
6.04	Veentjes	Kwaliteitsverbetering van actieve hoogvenen (heideveentjes) *H7110_B in heideterreinen en bossen.
6.05	Natte heiden	Kwaliteitsverbetering en vergroting oppervlakte vochtige heiden H4010 en pioniervegaties met snavelbiezen H7150 en actieve hoogvenen (heideveentjes) *H7110_B.
6.08	Structuurrijke droge heiden	Vergroting areaal stuifzandheiden met struikhei H2310, binnenlandse kraaiheibegroeiingen H2320, droge heiden H4030 en zandverstuivingen H2330 én verbeteren van de kwaliteit door vergroting van de variatie in structuur en ontwikkeling van geleidelijke overgangen met bos, mede t.b.v. vogelsoorten als duinpieper A255, korhoen A107, nachtzwaluw A224, draaihals A233 en lapuit A277.

Legenda

- W** Kernopgave met wateropgave
- Sense of urgency: beheeropgave
- Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
- SVI landelijk** Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig; + gunstig)

Tabel 1 Habitattypen en instandhoudingsdoelstellingen Brunssumerheide

Figuur 4 Ligging habitattypen Brunssumerheide

10B273

Datum: 30 oktober 2012

pagina 8

Definitief

Teverenerheide

De instandhoudingsdoelstellingen voor de Teverenerheide zijn in onderstaande tabel samengevat:

Habitattypen	
H2330	Zandverstuivingen
H3130	Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren
H3160	Zure vennen
H4010	Vochtige heide
H4030	Droge Europese heide
H7140	Overgangs- en trilveen
H7150	Pioniervegetaties met snavelbies
H9190	Oude zuurminnende eikenbossen
Habitatsoorten	
H1166	Kamsalamander
Broedvogels	
Nachtzwaluw, Zwarte specht, Boomleeuwerik, Blauwborst, Wespandief	
Trekvogels	
Kleine karekiet, Slobeend, Graspieper, Kleine plevier, Boomvalk, Nachtegaal, Wielewaal, Oeverzwaluw, Roodborsttapuit, Dodaars	

Tabel 2 Habitattypen en doelsoorten Teverenerheide (http://www.naturschutzinformationen-nrw.de/nsg/de/fachinfo/gebiete/gesamt/HS_001)

4 Toetsing

Volgens de Natuurbeschermingwet 1998 dient de planontwikkeling getoetst te worden aan (mogelijk) negatieve effecten op de waarden, waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Het plangebied maakt geen deel uit van beide Natura 2000-gebieden. De externe werking op het plangebied dient bekeken te worden in relatie met de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden. Van belang is om te bepalen of sprake is van een mogelijke verstoring of verslechtering of een significant negatief effect van de planontwikkeling op de aanwezige habitattypen en –soorten in de Natura 2000-gebieden.

De toetsing is uitgevoerd op basis van de instandhoudingsdoelen voor habitats en soorten van het Natura 2000-gebied Brunssumerheide, die grotendeels van overeenkomen met die van het Duitse Natura 2000-gebied de Tevernerheide.

4.1 Toetsing negatieve effecten kwalificerende habitats en soorten

In onderstaande tabel 3 is de gevoeligheid per soort en habitat weergegeven voor de versturende effecten die gelden voor het Natura 2000-gebied Brunssumerheide.

Tabel 3 Gevoeligheid per habitat en soort (zie bijlage 6 voor een toelichting)

Storingsfactor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Zandverstuivingen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zure vennen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Droge heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Heischrale graslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Actieve hoogvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Pioniervegetaties met snavelbiezen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Hoogveenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Spaanse vlag	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kamsalamander	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig

■ gevoelig

■ niet gevoelig

□ n.v.t.

... onbekend

Omdat de planontwikkeling buiten de begrenzing van de Natura 2000 gebieden plaatsvindt, zijn alleen de indirecte effecten van de planontwikkeling meegenomen. Oppervlakteverlies en versnippering zijn niet van toepassing.

De habitattypen voor de Teverenerheide komen deels overeen met die van de Brunsummerheide, met uitzondering van:

H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren

H7140 Overgangs- en trilveen

H7150 Pioniervegetaties met snavelbies

H9190 Oude zuurminnende eikenbossen

Alle vier habitattypen zijn gevoelig tot zeer gevoelig voor vermesting. Daarnaast herbegt dit gebied een aantal beschermde broed- en trekvogels, die vooral gevoelig zijn voor verstoring door geluid en licht.

Samenvattend zijn door de planontwikkeling mogelijk de volgende versturende factoren op de Natura 2000-gebieden van toepassing:

nr. 3. verzuring als gevolg van verzurende stoffen;

nr. 4. vermesting als gevolg van stikstofdepositie;

nr. 13. verstoring door geluid van aanwezige bedrijvigheid/werkzaamheden;

nr. 14. verstoring door licht als gevolg van aanwezige bedrijvigheid/werkzaamheden;

nr 15. verstoring door trilling als gevolg van aanwezige bedrijvigheid/werkzaamheden.

Hoewel volgens tabel 3 de laatste drie factoren in principe geen invloed hebben op aangewezen habitats en soorten, wordt gezien het type activiteit (bedrijventerrein) gemotiveerd waarom geen effecten worden voorzien.

4.2 Verzuring en vermesting

Verzuring en vermesting van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van vervuilende gassen (zwaveldioxide, stikstofoxide, ammoniak, vluchtige organische stoffen en fosfaat). Deze stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden zo tot het zuurder worden van het biotische milieu. Vermesting leidt tot verrijking van ecosystemen door met name stikstof en fosfaat, met ondermeer vergrassing en succesie, en verdringing van kwetsbare soorten tot gevolg. De belangrijkste bronnen van verzurende en vermestende stoffen zijn de landbouw, het verkeer en de industrie.

Veel aangewezen habitattypen voor beide Natura 2000-gebieden zijn gevoelig voor stikstof/fosfaat, waarbij vooral actief hoogveen zeer gevoelig is. Deze habitattypen kennen reeds een overschrijding van kritische depositiewaarde voor stikstof, die hoger is dan de achtergronddepositie (bron: Concept Beheerplan Brunsummerheide). Ter onderbouwing van de huidige milieuvergunning voor Afvalzorg (d.d. 28 augustus 2008) is een luchtkwaliteitsonderzoek uitgevoerd, waaruit blijkt dat de bijdrage van het huidige bedrijf aan de lokale luchtkwaliteit niet leidt tot overschrijdingen van de grenswaarden. De geringe uitbreiding van het bedrijfsterrein is bedoeld voor het opvangen van bestaande bedrijven in de omgeving, die moeten worden verplaatst vanwege de aanleg van de Buitenring Parkstad Limburg.

Het gaat dus om een verplaatsing van bestaande bedrijven en niet om een toevoeging. De huidige en de toekomstige activiteiten op dit terrein (grotendeels overeenkomend met die van Afvalzorg) samen zorgen niet voor een toename van de bijdrage. Er is geen ook geen nadere beoordeling nodig. Er wordt geen negatief effect verwacht door verzuring en vermesting op de instandhoudingsdoelen van beide Natura 2000-gebieden.

4.3 Geluid

Er is sprake van geluidhinder in geval geluidgevoelige soorten worden verstoord bijvoorbeeld als gevolg van een toename van het aantal dB's ten opzichte van de huidige situatie. Vooral vogels zijn gevoelig voor verstoring door geluid. Bij de aanvraag van de milieuvergunning voor de huidige bedrijfsactiviteiten is een akoestisch onderzoek uitgevoerd (Akoestisch onderzoek revisievergunning Afvalzorg, nr. M+P.KBAI.05.51, d.d. 18 januari 2008). Het onderzoek leverde geen knelpunten op. Weliswaar overschrijdt de berekende waarde voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau in geringe mate de grenswaarde voor de dagperiode, maar dit is slechts in het geval de omgeving wordt gekarakteriseerd als een 'landelijke omgeving'. Gezien de bedrijfsactiviteiten in de omgeving is dit niet realistisch en is de omgeving in de milieuvergunning (althans voor de dagperiode) beoordeeld als een 'rustige woonwijk'. In augustus 2012 is voor de beperkte uitbreiding van het bedrijventerrein een aanvullend akoestische onderzoek uitgevoerd (M+P Raadgevende adviseurs). Met het aangepaste rekenmodel zijn berekeningen uitgevoerd naar de vergunningspunten. Uit de berekeningen blijkt dat aan de grenswaarden uit de vigerende vergunning wordt voldaan. Gezien de marginale uitbreiding en de uiteindelijke afwerking (relief) van de tussenliggende natuurontwikkelingszone, wordt geen effect verwacht door geluid op de instandhoudingsdoelen van beide Natura 2000-gebieden. Dit geldt met name voor het direct aangrenzende Natura 2000-gebied Teverenerheide.

4.4 Verstoring door licht

Er is sprake van verstoring in de vorm van lichthinder in geval het gedrag van schemer- en nachtactieve dieren wordt verstoord door kunstmatige nachtverlichting. De effecten gelden met name voor het direct aangrenzende Natura 2000-gebied Teverenerheide. Een soort die hier hinder van zou kunnen ondervinden is de Nachtzwaluw, die tijdens de schemering actief wordt. Gezien de beperkte uitbreiding en de tussenliggende natuurontwikkelingszone zal in de nieuwe situatie naar verwachting geen grote verandering in de huidige lichtsituatie optreden. Er zal met name overdag worden gewerkt en niet 's nachts. Er worden dan ook geen effecten verwacht door licht op de instandhoudingsdoelen van beide Natura 2000-gebieden.

4.5 Verstoring door trilling

Gezien de marginale uitbreiding en de hogere ligging van het bedrijventerrein ten opzichte van het Natura 2000-gebied Teverenerheide en de geplande afwerking (reliefrijk) van het hogere gelegen natuurontwikkelingszone worden geen effecten door trilling op de Tevernerheide verwacht. Gezien de grote afstand tot de Brunsummerheide worden eveneens geen effecten verwacht op de instandhoudingsdoelen van beide Natura 2000-gebieden.

4.6 Cumulatieve effecten

Plannen of projecten die mogelijk leiden tot significante effecten dienen in combinatie met andere (concrete) plannen of projecten beoordeeld te worden conform artikel 6 lid 3 Habitatrichtlijn. Dit artikel is in de Nederlandse Natuurbeschermingswet 1998 overgenomen in artikel 19 f. Het gaat bij de effectbeoordeling dus niet alleen om de afzonderlijke effecten van het betreffende project, maar nadrukkelijk ook om cumulatie van eventuele effecten met effecten van andere plannen, projecten of handelingen.

In de directe omgeving van het plangebied zijn een aantal plannen en projecten bekend, waarvoor een Nb-wet vergunning geldt of die in de direct nabijheid van het Natura 2000-gebied Brunsummerheide liggen (bron: Passende beoordeling Buitenring Parkstad / provincie Limburg):

- Buitenring Parkstad Limburg. De exacte stand van zaken met betrekking tot het Inpassingsplan Buitenring Parkstad is op dit moment onbekend, behalve dat de zaak onder de rechter is (<http://www.buitenringparkstad.nl/default.aspx?nid=113>).
- Locatie Nieuwenhagenweg (bij Brunsummerheide). Bij dit plan zal in principe de grens van de huidige natuurgebieden –en daarmee de begrenzing van Natura 2000 – gerespecteerd worden.
- Uit de omschrijving bij de Nb-wetvergunning aan Natuurmonumenten blijkt dat de vervanging van de schaapskooi en realisatie van een nieuwe werkschuur op de Brunsummerheide geen significant negatieve effecten heeft (gehad) op de betreffende instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000 en de waarden vanuit de status als Beschermd Natuurmonument.
- De manege aan de Ouverbergstraat heeft een Nb-wetvergunning gekregen tot 1 juni 2010.
- Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg hebben op 12 augustus 2008 een ontwerpbesluit genomen met betrekking tot de Nb-wetvergunning voor de ontgrondingsactiviteiten in de Sigranogroeve.
- Ten aanzien van de zuidelijk gelegen Groeve Mourik zijn er plannen voor een Grand Canyon ontwikkeling (bron: Gebiedsontwikkeling Oostflank Brunssum, ADDVentures, 8-11-2010). Vooralnog is onduidelijk of dit al concreet is, wel is bekend dat er een concept-overeenkomst is getekend tussen de gemeente en de ontwikkelaar.

De uitbreiding is van het terrein van Afvalzorg is bedoeld ter ondersteuning van de bestaande activiteiten en om binnen de huidige vergunde milieuruimte (2008), ruimte te bieden aan vergelijkbare bedrijven, die bijvoorbeeld moeten worden verplaatst in verband met de aanleg van de Buitenring Parkstad Limburg. Naar aard en omvang is er geen sprake van een uitbreiding van vergunde activiteiten. Dit betekent dat dit plan in samenhang met lopende plannen en projecten niet tot significante effecten leidt.

Resultaten onderzoek Flora- en faunawet

Aan de hand van de kenmerken van het plangebied en de uitgevoerde onderzoeken Flora- en faunawet (CSO rapport 10B273 met aanvullende inventarisatie in 2012) komen geen van genoemde beschermde kwalificerende habitats- en soorten voor op het plangebied. Wel is aan de zuidzijde van het plangebied de vlinder spaanse vlag aangetroffen.

5 Conclusies

Op basis van voorliggende voortoets zal de beperkte uitbreiding met 3 hectare van het bestaande bedrijventerrein en de realisatie van de natuurontwikkelingszone niet tot significante negatieve effecten leiden op de kwalificerende habitats en soorten van de Natura 2000-gebieden Brunssumerheide en Tevenerheide.

De realisatie van de natuurontwikkelingszone heeft een positief effect op de natuur in het algemeen en de Natura 2000-gebieden (verbindingszone/stapsteen). Een vergunning volgens ex artikel 19d van de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

Bijlage 1 Literatuur

Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998, Ministerie van EL&I, Den Haag.

Akoestisch onderzoek uitbreiding bedrijventerrein, M+P Raadgevende adviseurs, rapport M+P.AZ.12.01.1, 3 augustus 2012.

Concept beheerplan Brunssumerheide, Provincie Limburg 9 augustus 2009.

Gebiedsontwikkeling Oostflank Brunssum, ADDVentures BV/gGemeente Brunssum, documentcode 09314-gebiedsontwikkelingDEF-081110, d.d. 8 november 2010.

Landschapsplan Grootschalige Bodemtoepassing natuurontwikkelingszone, Kragten, rapport CSO002 van september 2011.

Natuurontwikkeling grondrecycling Brunssum. Herzien december 2004. Nederlandschap, Vianen.

Ontwerpbesluit Brunssumerheide, Ministerie van EL&I, Den Haag.

Passende beoordeling inpassingsplan buitenring parkstad Limburg, Arcadis, rapport 074740635:0.6 B01055.000119 van 10 juni 2010.

Werkplan Natuurontwikkeling Brunssum, Achtergronden en principes voor de uitvoering van grondverwerking en natuurontwikkeling, juni 2005. Nederlandschap, Haarlem.

Wet Milieubeheervergunning Afvalzorg, Provincie Limburg, kenmerk 2008/5799 van 28 augustus 2008.

Internetbronnen:

<http://www.natuurloket.nl>

http://www.naturschutzinformationen-nrw.de/nsg/de/fachinfo/gebiete/gesamt/HS_001

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

<http://www.limburg.nl/>

<http://www.naturalis.nl>

<http://www.minlnv.nl/>

<http://www.natuurkalender.nl/>

Bijlage 2 Wetgeving

Flora- en faunawet

Ecologische waarden spelen in toenemende mate een rol bij de ruimtelijke planvorming en ingrepen. Zo is per 1 april 2002 de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze wet sluit aan op Europese natuurregeling en is gericht op soortbescherming. De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal planten- en diersoorten en gaat uit van het “nee, tenzij”- beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. Samengevat kan worden gesteld dat alle vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen beschermd zijn. Wel zijn uitzonderingen voor zeer algemene soorten als huismuis, bruine rat en zwarte rat. Bovendien zijn een beperkt aantal, meest zeldzame planten, vlinders, libellen, vissen en ongewervelden beschermd. In de praktijk betekent dat bepaalde handelingen ten aanzien van dieren en planten slechts onder strikte voorwaarden mogelijk zijn. De Flora- en faunawet heeft dan ook de nodige consequenties bij ruimtelijke ingrepen/ontwikkeling.

Flora

Met betrekking tot beschermde inheemse planten, in relatie tot hun groeiplaats, is het verboden deze planten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Fauna

Ten aanzien van dieren in hun natuurlijke leefomgeving kunnen de bepalingen in de Flora- en faunawet worden samengevat als:

- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten;
- het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren;
- het is verboden eieren van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Het planvormingsproces en de Flora- en faunawet

Genoemde bepalingen zijn niet nieuw, vergelijkbare bepalingen waren reeds opgenomen in de Natuurbeschermingswet en de Vogelwet 1936. Wanneer de initiatiefnemer plannen ontwikkelt voor de uitvoering van ruimtelijke ingrepen of voornemens daartoe, is het raadzaam vooraf te toetsen of de geplande werkzaamheden mogelijk nadelige gevolgen hebben voor de aanwezige flora en fauna in het plangebied en mogelijk directe omgeving. In beginsel is voor de toetsing de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk.

Tijdens het plannen van de werkzaamheden dienen de volgende zaken duidelijk in beeld gebracht te worden:

- welke beschermde planten- en diersoorten komen in en nabij het plangebied voor ?;
- leidt het realiseren van het plan of de uitvoering van de geplande werkzaamheden tot
- handelingen die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet met betrekking tot planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving ?;
- kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig worden aangepast dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd kunnen worden ?;
- is een ontheffing, om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten (ex. artikel 75 van de Flora- en faunawet), vereist ?

De ontheffing

Voor planrealisatie kan het nodig zijn om ontheffing aan te vragen in verband met de (voorgenomen) overtreding van de in paragraaf 2.1 van de Flora- en faunawet genoemde verbodsbepalingen. Per 23 februari 2005 is de regelgeving rondom de ontheffingsaanvraag (artikel 75) door een nieuwe AMvB gewijzigd. Hierbij worden drie beschermingsregimes onderscheiden, te weten:

Categorie 1: Algemene soorten

Voor de soorten geldt bij onder meer ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, wel geldt de algemene zorgplicht. In deze categorie vallen onder meer algemeen voorkomende zoogdiersoorten zoals Mol, Konijn, en amfibieën Bruine kikker en Gewone pad.

Categorie 2: Overige soorten

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze categorie een vrijstelling, mits gewerkt wordt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode moet door een sector/belangenorganisatie of initiatiefnemer zijn opgesteld en ter goedkeuring aan het Ministerie van LNV worden voorgelegd. Zonder een gedragscode dient in meeste situaties een ontheffing te worden aangevraagd. Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan het criterium: 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. In deze categorie vallen alle vogelsoorten en een kleine groep van minder algemene diersoorten zoals Eekhoorn en Steenmarter.

Categorie 3 : Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn & Soorten bijlage 1 AMvB

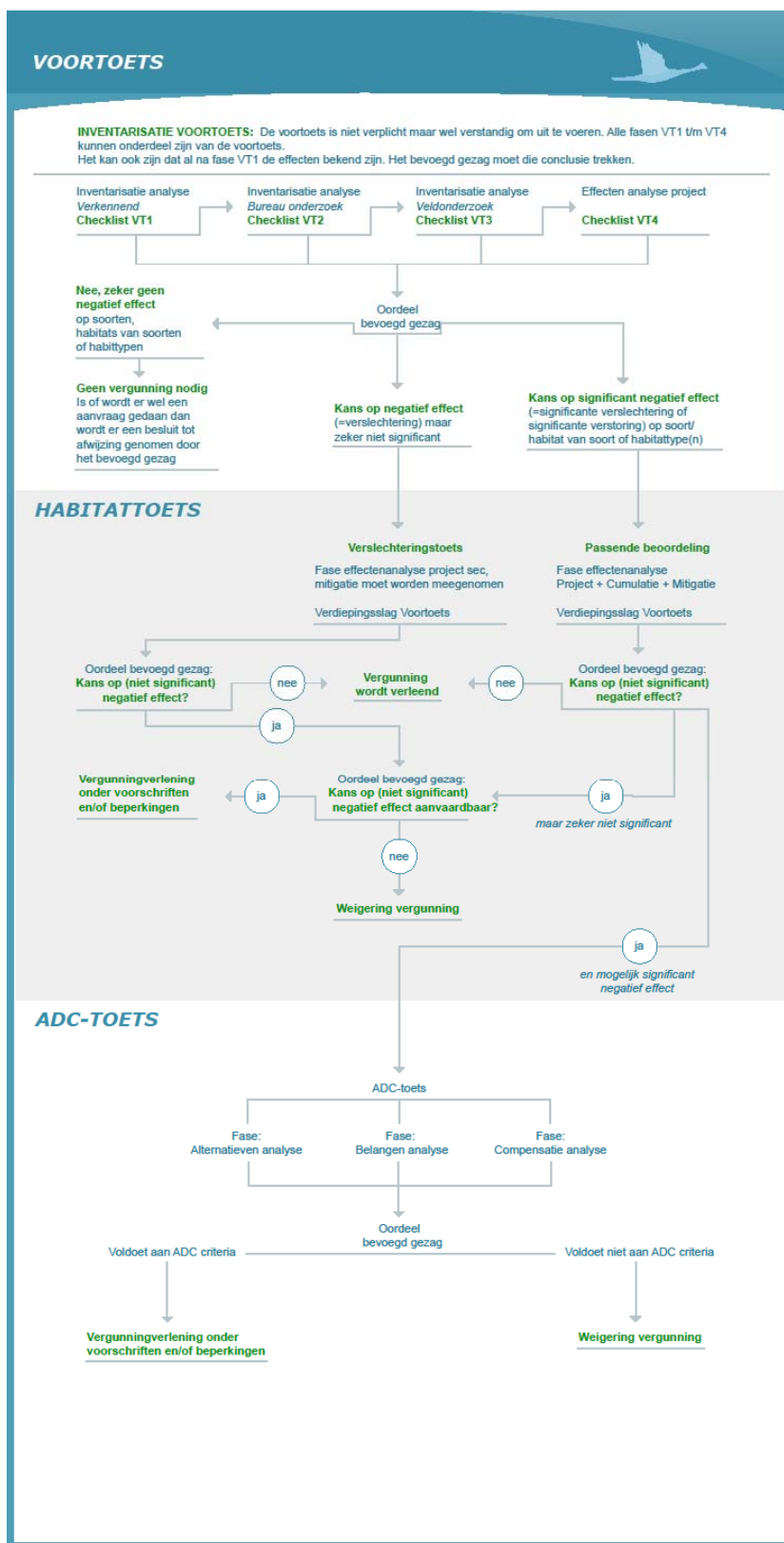
Voor deze soorten dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd. Ook met een goedgekeurde gedragscode kan geen vrijstelling worden verkregen. Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan onderstaande drie criteria:

1. er is sprake van een bij de wet genoemd belang ? (dit betreft een limitatieve lijst van ander gespecificeerde belangen);
2. er is geen alternatief aanwezig voor de gewenste ingreep ?;
3. er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort ?

In deze categorie zijn zeldzame en kwetsbare soorten opgenomen. Dit betreft onder meer alle vleermuissoorten, zeldzame amfibieën en reptielen, een grote groep vlinders en libellen en enkele plantensoorten.

Bijlage 3

Stroomschema NB-wet

Bijlage 4 Foto's van het plangebied

Foto 01

Foto 02

Foto 03

Foto 04

Foto 05

Foto 06

Foto 07

Foto 08

Foto 09

Foto 10

Foto 11

Foto 12

Foto 13

Foto 14

Foto 15

Foto 16

Foto 17

Foto 18

Foto 19

Foto 20

Foto 21

Foto 22

Foto 23

Foto 24

Foto 25

Foto 26

Foto 27

Foto 28

Foto 29

Bijlage 5

Kaart regionale ligging van het plangebied

Bijlage 5

Titel: Kaart regionale ligging van het plangebied

Projectcode: 10B273

Projectnaam: Voortoets Waubacherweg11 te Brunssum

CSO Adviesbureau

Datum: oktober 2012

Bijlage 6

Uitleg verstorende effecten

1 Oppervlakteverlies

Kenmerk: afname beschikbaar oppervlak leefgebied soorten en/of habitattypen.

Interactie andere factoren: verlies van oppervlakte leidt tot verkleining en in sommige gevallen ook tot versnippering van het leefgebied (zie aldaar). Een kleiner gebied heeft bovendien meer te leiden van randinvloeden: vaak is de kwaliteit van het leefmilieu aan de rand minder goed dan in het centrum van het gebied. Op deze manier leidt verlies oppervlakte mogelijk ook tot een grotere gevoeligheid voor bijvoorbeeld verdroging, verzuring of vermesting.

Werking: door afname van het beschikbare oppervlak neemt ook het aantal individuen van een soort af. Om duurzaam te kunnen voortbestaan moet elke soort uit een minimum aantal individuen bestaan; bij diersoorten wordt meestal van een minimum aantal paartjes (reproductieve eenheden) gesproken. Wanneer een populatie te klein wordt neemt de kans op uitsterven toe, zeker als deze populatie geen onderdeel uitmaakt van een samenhangend netwerk van leefgebieden. Bij een populatie die uit te weinig individuen bestaat, neemt ook de kans op inteelt toe en dus de genetische variatie af. Hierdoor wordt een populatie kwetsbaar voor veranderingen tengevolge van bijvoorbeeld predatie, extreme seizoen-invloeden of ziekten. Ook habitattypen kennen een ondergrens voor een duurzame oppervlakte

2 Versnippering

Kenmerk: van versnippering is sprake bij het uiteenvallen van het leefgebied van soorten.

Interactie andere factoren: treedt op ten gevolge van verlies leefgebied of verandering in abiotische condities van het leefgebied. Kan leiden tot verandering in populatiedynamiek. **Gevolg:** als het leefgebied niet meer voldoende groot is voor een populatie, of individuen van één populatie kunnen de verschillende leefgebieden niet meer bereiken, neemt de duurzaamheid van de populatie af. Een gevolg kan zijn een verandering op in de soortensamenstelling en het ecosysteem. Soorten zijn in verschillende mate gevoelig voor de versnippering van hun leefgebied. Het meest gevoelig zijn soorten met een gering verspreidingsvermogen, soorten die zich over de grond bewegen en soorten met een grote oppervlakte-behoefte. Versnippering door barrières zoals wegen en spoorlijnen leidt mogelijk ook tot sterfte van individuen en kan zo effect hebben op de populatie-samenstelling. Bij versnippering moet men altijd goed rekening houden met het schaalniveau van het populatienetwerk.

3 Verzuring

Kenmerk: Verzuring van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van vervuulende gassen door bijvoorbeeld fabrieken en (vracht)auto's. De uitstoot bevat onder andere zwaveldioxide (SO₂), stikstofoxide (NO_x), ammoniak (NH₃) en vluchtige organische stoffen (VOS). Deze verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden aldus tot het zuurder worden van het biotische milieu. De belangrijkste bronnen van verzurende stoffen zijn de landbouw, het verkeer en de industrie.

Interactie andere factoren: De effecten van verzurende stoffen zijn niet altijd te scheiden van die van vermestende stoffen, omdat een deel van de verzurende stoffen ook vermestend werkt (aanvoer van stikstof). **Gevolg:** Verzuring leidt tot een directe of indirecte afname van de buffercapaciteit (het neutralisatievermogen) van bodem of water. Op termijn resulteert dit proces in een daling van de zuurgraad. Hierdoor zullen voor verzuring gevoelige soorten verdwijnen, wat kan resulteren in een verandering van het habitatype en daarmee mogelijk het verdwijnen van typische (dier)soorten.

4 Vermesting

Kenmerk: Vermesting is de 'verrijking' van ecosystemen met name stikstof en fosfaat. Het kan gaan om aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofoxiden) of nitraat- en fosfaataanvoer door het oppervlaktewater.

5 Verzoeting

Kenmerk: Verzoeting treedt op als het chloridegehalte in het water afneemt, en niet meer geschikt is voor de beoogde zoute of brakke natuurtypen.

Interactie andere factoren: verzoeting treedt meestal op tengevolge van vernatting of, zoals in het Delta-gebied, door het afsluiten van zee-rmen. In (voormalig) brakke of zoute wateren leidt verzoeting tot vermesting. **Gevolg:** Het steeds zoeter worden van bijv. het Oostvoornse meer heeft gevolgen voor de flora en fauna in het meer. Bepaalde soorten zullen verdwijnen terwijl nieuwe soorten zich zullen vestigen. Door de verzoeting zal de brakwatervegetatie verdwijnen. Dit heeft tot gevolg dat door het afsterven van algen en wieren een verslechtering van de waterkwaliteit kan optreden. Verder kan door verzoeting de gevoeligheid voor eutrofiëring sterk toenemen. Naast verandering van vegetatie zal bij een verdere verzoeting ook de macrofauna- en visstandsamenstelling veranderen.

6 Verzilting

Kenmerk: Verzilting betreft de ophoping van oplosbare zouten (kalium, natrium, magnesium, calcium) in bodems en wateren. In wateren komt verzilting over het gehele spectrum tussen zoet (<200 mg Cl/l) en zeer zout (> 30.000 mg Cl/l) voor en is dus niet beperkt tot zoet en brak water.

Interactie andere factoren: Verzilting van bodems treedt vaak op tengevolge van verdroging.

Gevolg: Als gevolg van verzilting verandert de zoet-zout gradiënt en dit heeft gevolgen voor de grondwaterkwaliteit en dus de bodemvruchtbaarheid. Dit werk weer door in randvoorwaarden voor aanwezige plant- en diersoorten en leidt uiteindelijk tot een verandering in de soortensamenstelling.

7 Verontreiniging

Kenmerk: Er is sprake van verontreiniging als er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen, welke stoffen onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn. Bij verontreiniging is sprake van een zeer brede groep van ecosysteem/gebiedsvreemde stoffen: organische verbindingen, zware metalen, schadelijke stoffen die ontstaan door verbranding of productieprocessen, straling (radioactief en niet radioactief), geneesmiddelen, endocrien werkende stoffen etc. Deze stoffen werken in op de bodem, grondwater, lucht.

Interactie andere factoren: geen directe interactie met andere factoren. Wel kan verontreiniging als gevolg van andere factoren optreden.

Gevolg: Vrijwel alle soorten en habitattypen reageren op verontreiniging. De ecologische effecten uiteten zich in het verdwijnen van soorten en/of het beïnvloeden van gevoelige ecologische processen. Deze beïnvloeding kan direct plaatsvinden maar ook indirect via een opeenvolging van ecologische interacties. Bovendien kan verontreiniging zich pas vele jaren/-decennia later manifesteren. De gevolgen van verontreiniging zijn divers en complex. In het algemeen kan gesteld worden dat aquatische habitattypen en soorten gevoeliger zijn dan terrestrische systemen. Ook geldt dat soorten in de top van de voedselpiramide, als gevolg van accumulatie, van verontreinigingen gevoeliger zijn. Echter, afhankelijk van de concentratie en duur van de verontreiniging zijn alle habitattypen en soorten gevoelig en kan verontreiniging leiden tot verandering van de soortensamenstelling.

8 Verdroging

Kenmerk: Verdroging uit zich in lagere grondwaterstanden en/of afnemende kwel. De actuele grondwaterstand is zo lager dan de gewenste/benodigde grondwaterstand.

Interactie andere factoren: verdroging kan tevens leiden tot verzilting. Door verdroging neemt ook de doorluchting van de bodem toe waardoor meer organisch materiaal wordt afgebroken. Op deze wijze leidt verdroging tevens tot vermesting. Er zijn ook gebieden waar verdroging kan optreden zonder dat de grondwaterstand in de ondiepe bodem daalt. Het gaat daarbij om gebieden waar van oudsher grondwater omhoogkomt. Dit water heet kwelwater. Kwelwater is water dat elders in de bodem is geïnfilteerd en dat naar het laagste punt in het landschap stroomt. Kwelwater heeft dikwijls een bijzondere samenstelling: het is rijk aan ijzer en calcium, arm aan voedingsstoffen en niet zuur, maar gebufferd. Schade aan de natuur die veroorzaakt wordt door een afname of het verdwijnen van kwelwater en het vervangen van dit type water met gebiedsvreemd water, noemen we ook verdroging. **Gevolg:** de verandering in grondwaterstand en soms ook kwaliteit van het grondwater leidt tot een verandering in de soorten-samenstelling en op lange termijn van het habitatype.

9 Vernatting

Kenmerk: Vernatting manifesteert zich in hogere grondwaterstanden en/of toenemende kwel veroorzaakt door menselijk handelen.

Interactie andere factoren: vernatting kan leiden tot verzoeting en verandering van de waterkwaliteit, bijvoorbeeld als gevolg van inlaat van gebiedsvreemd water. **Gevolg:** Vernatting is een storende factor voor vegetatietypen en soorten die van nature onder drogere omstandigheden voorkomen.

Vernatting grijpt in op de bodem- of watercondities. Bij verdergaande vernatting kan een gebied ongeschikt worden voor planten en dieren en zo leiden tot een verandering in de soortensamenstelling en uiteindelijk het habitatype.

10 Verandering stroomsnelheid

Kenmerk: Verandering van stroomsnelheid van beken en rivieren kan optreden door menselijke ingrepen zoals plaatsen van stuwen, kanaliseren of weer laten meanderen.

Interactie andere factoren: geen? **Gevolg:** Verschillen in stroomsnelheid (langzaam of snel) en dimensies (van bovenloop tot riviervallei) leiden tot duidelijke verschillen in levensgemeenschappen en kenmerkende soorten hiervan. Door verandering in stroomsnelheid verdwijnen kenmerkende soorten en levensgemeenschappen.

11 Verandering overstromingsfrequentie

Kenmerk: De duur en/of frequentie van de overstroming van beken en rivieren verandert door menselijke activiteiten.

Interactie met andere factoren: overstromingen zijn van invloed op de vochttoestand, de zuurgraad, de voedselrijkdom en het zoutgehalte van een gebied. **Gevolg:** Voor een voedselarme vegetatie bijvoorbeeld leidt een toenemende overstroming met voedselrijk water tot vermesting; verrijking van de bodem en daardoor verruiging van de vegetatie.

Bij boezemlanden die regelmatig worden overstroomd leidt een afname van de overstromingsfrequentie tot verzuring van de bodem, waardoor basenminnende plantensoorten kunnen verdwijnen. Langdurige overstroming kan leiden tot zuurstofgebrek in de wortels van planten waardoor planten kunnen afsterven. Uiteindelijk grijpt een verandering in de overstromingsdynamiek zo in op de soortensamenstelling.

12 Verandering dynamiek substraat

Kenmerk: er treedt een verandering op in de bodemdichtheid of bodemsamenstelling van terrestrische of aquatische systemen, bijvoorbeeld door aanslibbing of verstuiwing.

Interactie andere factoren: verandering overstromingsdynamiek, verandering mechanische effecten

Gevolg: Verandering van dynamiek van het substraat kan leiden tot verandering van de abiotische randvoorwaarden waardoor levensgemeenschappen kunnen veranderen. Dynamiek van het substraat is bijvoorbeeld van belang voor droge pioniervegetaties in de duinen en stuifzanden, of voor mosselbanken in de Waddenzee.

Interactie andere factoren: stoffen die leiden tot vermesting kunnen ook leiden tot verzuring.

Vermesting (en verzuring) kunnen op hun beurt leiden tot verontreiniging van het oppervlaktegrondwater. **Gevolg:** De groei in veel natuurlijke landecosystemen zoals bossen, vennen en heidevelden worden gelimiteerd door de beschikbaarheid van stikstof. Het gevolg van stikstof depositie is dat deze extra stikstof extra groei geeft. Daarbij is de beschikbaarheid van stikstof bepalend voor de concurrentieverhoudingen tussen de plantensoorten. Als de stikstofdepositie boven een bepaald kritisch niveau komt, neemt een beperkt aantal plantensoorten sterk toe ten koste van meerdere andere. Hierdoor neemt de biodiversiteit af.

13 Verstoring door geluid

Kenmerk: verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen; permanent zoals geluid wegverkeer dan wel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie.

Interactie andere factoren: Treedt vaak samen met visuele verstoring op door bijv. vlieg- en autoverkeer, manifestaties etc. **Gevolg:** Logischerwijs zijn alleen diersoorten gevoelig voor direct effecten van geluid. Geluid sec is een belangrijke factor in de verstoring van fauna. De verstoring door geluid wordt beïnvloed door het achtergrondgeluid en de duur, frequentie en sterkte van de geluidsbron zelf. Geluidsbelasting kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuen. Dit kan vervolgens weer leiden tot het verlaten van het leefgebied of bijvoorbeeld een afname van het reproductieproces. In bepaalde gevallen kan ook gewenning optreden, in het bijzonder bij continu geluid. Voor zeezoogdieren en vogels is in bepaalde gevallen deze dosis-effect relatie goed gekwantificeerd.

14 Verstoring door licht

Kenmerk: verstoring door kunstmatige lichtbronnen, zoals licht uit woonwijken en industrieterreinen, glastuinbouw etc.

Interactie andere factoren: geen? **Gevolg:** Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's. Met name schemer- en nachttactieve dieren kunnen last hebben van verstoring door licht, doordat zij juist aangetrokken worden of verdreven door de lichtbron. Hierdoor raakt bijvoorbeeld hun ritme ontregeld of verlichte delen van het leefgebied worden vermeden.

15 Verstoring door trilling

Kenmerk: Er is sprake van trillingen in bodem en water als dergelijke trillingen door menselijke activiteiten veroorzaakt worden, zoals bij boren, heien, draaien van rotorbladen etc.

Interactie andere factoren: kan vooral samen optreden met verstoring door geluid. **Gevolg:** Trilling kan leiden tot verstoring van het natuurlijke gedrag van soorten. Individuen kunnen tijdelijk of permanent verdreven worden uit hun leefgebied. Over het daadwerkelijke effect van trilling is nog zeer weinig bekend. Naar het effect op zeezoogdieren is wel onderzoek verricht.

16 Optische verstoring

Kenmerk: optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem.

Interactie andere factoren: treedt vaak samen op met verstoring door geluid (in geval van recreatie) of trilling en licht (in geval van voertuigen, schepen). **Gevolg:** optische verstoring leidt vooral tot vluchtgedrag van dieren. De soort reageert bijvoorbeeld op beweging omdat een potentiële vijand wordt verwacht. Andersom kan optische verstoring juist ook het uitzicht van soorten beperken waardoor zij potentiële vijanden niet zien naderen. De daadwerkelijke effecten zijn zeer soortspecifiek en hangen van de schuwheid van de soort en de mate waarin gewinning optreedt. Bovendien kunnen de effecten afhankelijk zijn van de periode van de levenscyclus van de soort: in de broedtijd zijn soorten over het algemeen schuwer en dus gevoeliger voor optische verstoring.

17 Verstoring door mechanische effecten

Kenmerk: Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen etc. die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. De oorzaken en gevolgen zijn bij deze storende factor zeer divers.

Interactie andere factoren: verstoring kan samenvallen met verstoring door geluid, licht en trilling.

Gevolg: deze storende factor kan leiden tot een verandering van het habitatype en/of verstoring of het doden van fauna-individuen. Bij habitattypen treedt de verstoring/verandering vaak op ten gevolge van recreatie of bijvoorbeeld militaire activiteiten. Het effect is zeer afhankelijk van de kwetsbaarheid (gevoeligheid) van het habitatype. Waterrecreatie en scheepvaart leiden tot golfslag, hetgeen effect kan hebben op de oeverbegroeiing en waterfauna. Luchtwervelingen van bijvoorbeeld windmolens kunnen leiden tot vogelsterfte.

18 Verandering in populatiedynamiek

Kenmerk: De storende factor verandering in populatiedynamiek treedt op indien er een direct effect is van een activiteit op de populatie-opbouw en/of populatiegrootte. Er wordt hier vooral bedoeld of de situatie waneer er sprake van sterfte van individuen door wegverkeer, windmolens, of door jacht of visserij.

Interactie andere factoren: veel storende factoren leiden op hun beurt dus indirect - tot een verandering in populatiedynamiek. Deze storende factor zit namelijk aan het einde van de effectketen.

Gevolg: bewuste, menselijke ingrepen op populatieniveau kunnen leiden tot directe problemen en problemen in de toekomst. Een verandering in populatieomvang is een direct effect. Een verandering in populatie-opbouw (verandering van de verhouding sterfte-reproductie) leidt in de toekomst tot effecten. Zowel minder organismen (een kleinere populatie) en zeker een verandering in samenstelling van de populatie (bijv. meer oude dieren) kunnen leiden tot een verandering in de geboorte/sterfte ratio. En daarmee kan er iets veranderen in de populatiedynamiek (het gedrag in de tijd). Dit kan uiteindelijk leiden tot het (tijdelijk) verdwijnen van soorten, waardoor het evenwicht van het ecosysteem verschuift. De gevoeligheid is sterk afhankelijk van diverse populatiekenmerken zoals de generatietijd van een soort en de huidige grootte van populaties. Vooralsnog zijn alle soorten als gevoelig gescoord.

19 Bewuste verandering soortensamenstelling

Kenmerk: Er is sprake van bewust ingrijpen in de natuur door herintroductie van soorten, introductie van exoten, uitzetten van vis, inzaaien van genetisch gemodificeerde organismen etc.

Interactie andere factoren: heeft met name direct invloed op de factor verandering in populatiedynamiek. **Gevolg:** Er treedt concurrentie op in voedselbeschikbaarheid, nestgelegenheid etc. Deze concurrentie kan leiden tot het verdringen (opvullen van de niche) van de oorspronkelijke soorten. Ook kunnen soorten verdwijnen door predatie van de geïntroduceerde soort. Hierdoor kunnen relaties binnen het ecosysteem worden verstoord.

10B273

Versiedatum: 30 oktober 2012

Definitief

Bijlage 7

Duitse beschrijving Tevenerheide

1 Gebietskennzeichnung
Objektbezeichnung:

Teverener Heide
Objektkennung:

DE-5002-301
Schutzgebietstyp (Designation Type):

Natura 2000 (natura2000)
Gebietstyp: FFH Schutzgebiet Natura 2000 (specialAreaOfConservation)
Schutzklassifizierung (Protection classification):

Naturschutz (natureConservation)
Gebietstyp:

FFH-Gebietsvorschlag (nationale Liste) (ein Datenbogen) (B)
Bearbeitung:

EU-Kommission:
Kommission d. EU
Datum: 07.12.2004, Ausweisung als BEG
Informant:
Landesanstalt f. Ökologie, Bodenordnung u. Forsten NRW
Datum: 01.08.1999, GGB, Vorschlag
Landesamt für Natur, Umwelt und Verbraucherschutz
Datum: 01.02.2007, Fortschreibung
Kartierung / Bearbeitung:
LökPlan/LÖBF
Datum: 01.03.1999, Ersterfassung
LOEBF:
Mitarbeiter(in) der LOEBF
Datum: 01.11.2000, Datenerfassung
Zusammenhang des beschriebenen Gebietes mit anderen Gebieten (Relationships of the described site with other sites):
Naturschutzgebiet - NSG Teverener Heide:
Status: bestehend, Fl-Anteil: 100 %, Art der Bez.: deckungsgleich, Referenz: HS-001
Landschaftsschutzgebiet - LSG-Teverener Heide:

Status: bestehend, Fl-Anteil: 0 %, Art der Bez.: angrenzend
Objektbeschreibung (Object description):

Die Teverener Heide ist der Rest eines ehemals ausgedehnten Dünen-Heide-Moorkomplexes an der Grenze zu den Niederlanden. Heute handelt es sich um einen mehrere Quadratkilometer großen Komplex aus Heide- und Moorrestflächen, vorwiegend bewaldeten Dünen, zahlreichen naturnahen Heideweihern und Abgrabungen mit großflächigen Sandtrockenrasen und naturnahen Stillgewässern.

Repräsentanz:

Das Gebiet ist durch die Bestände an Feuchtheiden, Übergangs- und Schwinggrasmooren, Silbergrasfluren und nährstoffarmen Stillgewässern und großflächigen Sandtrockenrasen in den Abgrabungen in Nordrhein-Westfalen einzigartig. Dieses sehr komplexe, insgesamt großflächige und kleinräumig strukturierte Mosaik aus sehr naturnahen Biotoptypen bietet zugleich einer sehr großen Zahl von Tier- bzw. Vogelarten von gemeinschaftlichem Interesse einen Lebensraum (u.a. Kammolch, Heidelerche, Blaukehlchen).

Entwicklungsziel:

Das Entwicklungsziel für die Teverener Heide ist die Erhaltung und Optimierung der Lebensgemeinschaften und Lebensräume von trocken und feuchten Heiden, von Heidemooren und von Sandtrockenrasen auf Dünenstandorten sowie nährstoffarmen Stillgewässern. Ein weiteres Teilziel ist die Umwandlung der Nadelholzbestände in Laubwald. Das sehr große und vielgestaltige Gebiet ist ein Verbundzentrum im grenzüberschreitenden Biotopverbund zu den Niederlanden.

Sonstige Bemerkungen:

Der herausragende Wert für den Artenschutz wird durch das Vorkommen von 88 landes- bzw. bundesweit bedrohten Pflanzen- und Tierarten, darunter zahlreiche vom Aussterben bedrohte, eindrücklich unterstrichen.

2 Lage des Gebiets

Objektbezeichnung:

Teverener Heide

Objektkennung:

DE-5002-301

Digitalisierte Fläche (ha) / (Digitize area (in hectares)):

447,8072

Flächenanzahl:

1

Biogeographische Region (Biogeographic region):

atlantisch

Naturraum:

D35 - Niederrheinisches Tiefland u. Koelner Bucht

Naturräumliche Zuordnung:

570 - Selfkant, Grosslandschaft: Niederrheinisches Tiefland

Lage des Gebietmittelpunktes:

Länge: O 060140 / Breite: 505641

Gebietskoordinate (x-, y-coordinate):

R: 2501055 / H: 5646468

Höhe über NN (height above sea level):

min. 84 m, max. 115 m, mitt. 99 m

Topographische Karten:

L5102 - Geilenkirchen

Digitalisiermaßstab (Digitize scale):

1:5.000

Verwaltungsgebiet (District):

Regierungsbezirk: Koeln

Kreis: Heinsberg, Anteil 100 % (Nuts-Code: DEA29)

3 Lebensräume

Objektkennung:

DE-5002-301

Objektbezeichnung:

Teverener Heide

Lebensräume:

Duenen mit offenen Grasflaechen mit Corynephorus und Agrostis [Duenen im Binnenland] (2330)

Fläche: 0.419 ha

CL= 7-10 kg N / (ha*a) Stickstoff-Empfindlichkeit

Repräsentativität: mittlere Repraesentativitaet (C)

Relative Fläche: < 2 % (C)

Erhaltungszustand: C - durchschnittlich-beschraenkt (C)

Gesamtbeurteilung: mittel bis gering (C)

Oligo- bis mesotrophe stehende Gewässer mit Vegetation der Littorelletea uniflorae und/oder der Isoeto-Nanojuncetea (3130)

Fläche: 3.196 ha

CL= 5-15 kg N / (ha*a) Stickstoff-Empfindlichkeit

Repräsentativität: gute Repraesentativitaet (B)

Relative Fläche: < 2 % (C)

Erhaltungszustand: B - gut (B)

Gesamtbeurteilung: hoch (B)

Dystrophe Seen und Teiche (3160)

Fläche: 4.506 ha

CL= 5-15 kg N / (ha*a) Stickstoff-Empfindlichkeit

Repräsentativität: gute Repraesentativitaet (B)

Relative Fläche: < 2 % (C)

Erhaltungszustand: B - gut (B)

Gesamtbeurteilung: hoch (B)

Trockene europaeische Heiden (4030)

Fläche: 16.76 ha

CL= 6-10 kg N / (ha*a) Stickstoff-Empfindlichkeit

Repräsentativität: mittlere Repraesentativitaet (C)

Relative Fläche: < 2 % (C)

Erhaltungszustand: C - durchschnittlich-beschaenkt (C)

Gesamtbeurteilung: mittel bis gering (C)

Feuchte Heiden des nordatlantischen Raums mit Erica tetralix (4010)

Fläche: 5.794 ha

CL= 5-6 kg N / (ha*a) Stickstoff-Empfindlichkeit

Repräsentativität: hervorragende Repraesentativitaet (A)

Relative Fläche: < 2 % (C)

Erhaltungszustand: C - durchschnittlich-beschaenkt (C)

Gesamtbeurteilung: hoch (B)

Uebergangs- und Schwingrasenmoore (7140)

Fläche: 1.478 ha

CL= 5-10 kg N / (ha*a) Stickstoff-Empfindlichkeit

Repräsentativität: mittlere Repraesentativitaet (C)

Relative Fläche: < 2 % (C)

Erhaltungszustand: B - gut (B)

Gesamtbeurteilung: mittel bis gering (C)

Torfmoor-Schlenken (Rhynchosporion) (7150)

Fläche: 0.795 ha

CL= 5-10 kg N / (ha*a) Stickstoff-Empfindlichkeit

Repräsentativität: gute Repraesentativitaet (B)

Relative Fläche: < 2 % (C)

Erhaltungszustand: B - gut (B)

Gesamtbeurteilung: hoch (B)

Alte bodensaure Eichenwaelder auf Sandebenen mit Quercus robur (9190)

Fläche: 8.235 ha CL= 13-16 kg N / (ha*a) Stickstoff-Empfindlichkeit

Repräsentativität: mittlere Repraesentativitaet (C)

Relative Fläche: < 2 % (C) Erhaltungszustand: B - gut (B) Gesamtbeurteilung: mittel bis gering (C)

4 Tiere

Objektbezeichnung:

Teverener Heide

Objektkennung:

DE-5002-301

Tiere (animal species):

Lacerta agilis (Zauneidechse)

Größen Klasse: vorhanden (ohne Einschätzung, present)

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Begründung: Nationale Rote Liste

Caprimulgus europaeus (Ziegenmelker)

Anzahl: 2

entspricht: genaue Zählung der Populationsgrösse

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: mittel - schlecht (weniger gut erh., Wherestellung. schwierig

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: mittel bis gering

Anas clypeata (Löffelente)

Größen Klasse: 1-5 Individuen

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: mittel - schlecht (weniger gut erh., Wherestellung. schwierig

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: mittel bis gering

Luscinia svecica (Blaukehlchen)

Größen Klasse: 6-10 Individuen

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: gut (gut. Erh.zust., W.herst. in kurz.- mittl.Zeitr. moegl.)

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: mittel bis gering

Triturus cristatus (Kammolch)

Größen Klasse: vorhanden (ohne Einschätzung, present)

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Nichtziehend

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: gut (gut. Erh.zust., W.herst. in kurz.- mittl.Zeitr. moegl.)

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: mittel bis gering

Charadrius dubius (Flussregenpfeifer)

Größen Klasse: 1-5 Individuen

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: mittel - schlecht (weniger gut erh., Wherestellung. schwierig

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: mittel bis gering

Rana arvalis (Moorfrosch)

Größen Klasse: vorhanden (ohne Einschätzung, present)

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Begründung: Nationale Rote Liste

Anthus pratensis (Wiesenpieper)

Größen Klasse: 6-10 Individuen

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: mittel - schlecht (weniger gut erh., Wherstellung. schwierig

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: mittel bis gering

Bufo calamita (Kreuzkroete)

Größen Klasse: vorhanden (ohne Einschätzung, present)

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Begründung: Nationale Rote Liste

Plecotus auritus (Braunes Langohr)

Größen Klasse: vorhanden (ohne Einschätzung, present)

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Nichtziehend

Begründung: Nationale Rote Liste

Nyctalus noctula (Grosser Abendsegler)

Größen Klasse: vorhanden (ohne Einschätzung, present)

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Nichtziehend

Begründung: Internationale Uebereinkommen

Myotis daubentonii (Wasserfledermaus)

Größen Klasse: vorhanden (ohne Einschätzung, present)

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Nichtziehend

Begründung: Internationale Uebereinkommen

Eptesicus serotinus (Breitfluegelfledermaus)

Größen Klasse: vorhanden (ohne Einschätzung, present)

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Nichtziehend

Begründung: Nationale Rote Liste

Cricetus cricetus (Feldhamster)

Größen Klasse: vorhanden (ohne Einschätzung, present)

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Nichtziehend

Begründung: Nationale Rote Liste

Rana lessonae (Kleiner Wasserfrosch)

Größen Klasse: vorhanden (ohne Einschätzung, present)

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Begründung: Internationale Uebereinkommen

Oedipoda caerulea (Blaufleugelige Oedlandschrecke)

Größen Klasse: vorhanden (ohne Einschätzung, present)

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Begründung: Nationale Rote Liste

Pernis apivorus (Wespenbussard)

Anzahl: 1

entspricht: genaue Zählung der Populationsgrösse

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: mittel - schlecht (weniger gut erh., W.herst. schwierig)

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: mittel bis gering

Oriolus oriolus (Pirol)

Größen Klasse: 6-10 Individuen

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: gut (gut. Erh.zust., W.herst. in kurz.- mittl.Zeitr. moegl.)

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: hoch

Tachybaptus ruficollis (Zwergtaucher)

Größen Klasse: 6-10 Individuen

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: gut (gut. Erh.zust., W.herst. in kurz.- mittl.Zeitr. moegl.)

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: hoch

Saxicola rubicola (Schwarzkehlchen)

Größen Klasse: 6-10 Individuen

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: gut (gut. Erh.zust., W.herst. in kurz.- mittl.Zeitr. moegl.)

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: hoch

Luscinia megarhynchos (Nachtigall)

Größen Klasse: 1-5 Individuen

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: mittel - schlecht (weniger gut erh., W.herst. schwierig)

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: mittel bis gering

Riparia riparia (Uferschwalbe)

Größen Klasse: 51-100 Individuen

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: gut (gut. Erh.zust., W.herst. in kurz.- mittl.Zeitr. moegl.)

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: mittel bis gering

Ceriagrion tenellum (Spaete Adonislibelle)

Größen Klasse: vorhanden (ohne Einschätzung, present)

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Begründung: Nationale Rote Liste

Orthetrum coerulescens (Kleiner Blaupfeil)

Größen Klasse: vorhanden (ohne Einschätzung, present)

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Begründung: Nationale Rote Liste

Lullula arborea (Heidelerche)

Anzahl: 20

entspricht: Schätzung der Populationsgrösse

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: gut (gut. Erh.zust., W.herst. in kurz.- mittl.Zeitr. mögl.)

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: hoch

Falco subbuteo (Baumfalke)

Anzahl: 2

entspricht: mehr als die angegebene Populationsgrösse

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: gut (gut. Erh.zust., W.herst. in kurz.- mittl.Zeitr. mögl.)

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: hoch

Dryocopus martius (Schwarzspecht)

Anzahl: 1

entspricht: genaue Zählung der Populationsgrösse

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: mittel - schlecht (weniger gut erh., W.herstellung. schwierig)

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: mittel bis gering

Acrocephalus scirpaceus (Teichrohrsänger)

Größen Klasse: 11-50 Individuen

Zähleinheit: keine Angabe

Pop. Status: Brut / Fortpflanzung

Population: < 2 %

Erhaltungszustand: mittel - schlecht (weniger gut erh., W.herstellung. schwierig)

Isolierungsgrad: Population nicht isoliert, innerhalb des Verbreitungsgebiets

Gesamtwert: mittel bis gering

5 Pflanzen

Objektbezeichnung:

Teverener Heide

Objektkennung:

DE-5002-301

Pflanzen (plant species):

Eleocharis multicaulis (Vielstengelige Sumpfsimse)

Größen Klasse: vorhanden (ohne Einschätzung, present)

Zähleinheit: keine Angabe

Begründung: Nationale Rote Liste

6 Gebietsbeschreibung

Objektbezeichnung:

Teverener Heide

Objektkennung:

DE-5002-301

Biotopkomplex:

Binnengewässer (stehend und fließend) (HC06) , Geb. Anteil 12 (%)

Moore, Suempfe, Uferbewuchs (HC07) , Geb. Anteil 6 (%)

Heide, Gestrüpp, Macchia, Garrigue, Phrygana (HC08) , Geb. Anteil 5 (%)

Trockenrasen, Steppen (HC09) , Geb. Anteil 1 (%)

Feuchtes und mesophiles Grünland (HC10) , Geb. Anteil 4 (%)

Laubwald (HC16) , Geb. Anteil 2 (%)

Kunstforsten (z.B. Pappelbestände oder exotische Gehölze) (HC20) , Geb. Anteil 70 (%)

Kurzcharakterisierung:

Rest eines ehemals ausgedehnten Dünen-Heidemoores. Natürliche und naturnahe

Stillgewässer neben Sümpfen, Binnendünen und Zwergstrauchheiden.

Grund der Schutzwürdigkeit:

Sehr gut ausgebildeter Dünen-, Heide-, Moor- und Gewässerkomplex v. landesweiter Bedeutung (u.a. 29 RL-Pflanzenarten, darunter landesweit bedeutsames Vork. des Moor-Bärlapps, zahlreiche gefährdete Vogelarten, grosse Population d. Heidelerch

Kulturhist. Bedeutung:

Flachskuhlen

Geowiss. Bedeutung:

Moor- und Heidebiotope, Binnendünen

Verletzlichkeit / Gefährdung:

Die Verletzlichkeit ist unter 6.1 Einflüsse und Nutzungen hinreichend beschrieben.

Gebietsausweisung:

Die Flächengröße (2.2) ist maschinentechnisch auf der Grundlage von Gauss-Krüger-Meridianstreifen 2 ermittelt.

Eigentumsverhältnisse:

Bund, Anteil 0 (%)

Privat, Anteil 30 (%)

Kommunal, Anteil 20 (%)

Land, Anteil 50 (%)

sonstige, Anteil 0 (%)

Dokumentation, Management:

Dokumentation

Autor, Jahr: BÜVL (Büro für Vegetationskunde und Landschaftsökologie, Aachen)(1990)

Titel, Erläuterung: Avifaunistisches Gutachten zum NSG "Teverner Heide" (i.Auftrag der LÖLF)

Dokumentation

Titel, Erläuterung: BK-5002-901 (1992), HS-001; FFH Nr. NRW: 169, 170

Dokumentation

Autor, Jahr: LÖLF(1991)

Titel, Erläuterung: Pflege- und Entwicklungsplan Teverener Heide

Pflege

Titel, Erläuterung: Managementplan für das NSG "Teverener Heide" (1992)

Pflege

Titel, Erläuterung: Erhaltung und Optimierung der Heide- bzw. Heidemoorkomplexe;
Freistellung von Sandmagerrasen und Heiden. Umwandlung von Nadelforst in Laubwald.

7 Belastungen / Nutzungen

Objektbezeichnung:

Teverener Heide

Objektkennung:

DE-5002-301

Einflüsse und Nutzungen:

Duengung:

Intensität: gering

Flaeche: 0 %

Lage: (inside) Aktivitaet, Belastungsq. l. innerhalb d. Geb.grenze

Belastungsart: negativ

Landwirtschaftliche Nutzung:

Intensität: gering

Flaeche: 0 %

Lage: (inside) Aktivitaet, Belastungsq. l. innerhalb d. Geb.grenze

Belastungsart: negativ

Anpflanzung nicht autochthoner Arten:

Intensität: mittel

Flaeche: 0 %

Lage: (inside) Aktivitaet, Belastungsq. l. innerhalb d. Geb.grenze

Belastungsart: negativ

Angelsport, Angeln:

Intensität: gering

Flaeche: 0 %

Lage: (inside) Aktivitaet, Belastungsq. l. innerhalb d. Geb.grenze

Belastungsart: negativ

Sonst. Aktivitaeten d. Fischerei, Jagd / Entnahme v. Arten:

Intensität: gering

Flaeche: 0 %

Lage: (inside) Aktivitaet, Belastungsq. l. innerhalb d. Geb.grenze

Belastungsart: negativ

Wandern, Reiten, Radfahren:

Intensität: gering

Flaeche: 0 %

Lage: (inside) Aktivitaet, Belastungsq. l. innerhalb d. Geb.grenze

Belastungsart: negativ

Militaeruebungen:

Intensität: mittel

Flaeche: 0 %

Lage: (inside) Aktivitaet, Belastungsq. l. innerhalb d. Geb.grenze

Belastungsart: negativ

Gebietsmanagement:

Kreis Heinsberg

8 Schutzzieldokument

Objektkennung:

DE-5002-301

Objektbezeichnung:

Teverener Heide

Schutzziel:

1. Güte und Bedeutung nach Standarddatenbogen Ziffer 4.2: Sehr gut ausgebildeter Dünen-, Heide-, Moor- und Gewässerkomplex von landesweiter Bedeutung (u.a. 29 Rote Liste-Pflanzenarten, darunter ein landesweit bedeutsames Vorkommen des Moor-Bärlapps, zahlreiche gefährdete Vogelarten, große Population der Heidelerche). 2. Schutzgegenstand a) Für die Meldung des Gebietes sind ausschlaggebend Nährstoffärmere, basenarme Stillgewässer (3130) Dystrophe Seen (3160) Feuchte Heidegebiete mit Glockenheide (4010) Trockene Heidegebiete (4030) Moorschlenken-Pioniergesellschaften (7150) Heidelerche Blaukehlchen b) Das Gebiet hat darüber hinaus im Gebietsnetz Natura 2000 und/oder für Arten des Anhang IV der FFH-Richtlinie Bedeutung für Sandtrockenrasen auf Binnendünen (2330) Übergangs- und Schwinggrasmoore (7140) Alte bodensaure Eichenwälder auf Sandebenen (9190) Moorwälder (91D0, Prioritärer Lebensraum) Ziegenmelker Schwarzspecht Wespenbussard Teichrohrsänger Löffelente Schnatterente Wiesenpieper Flussregenpfeifer Baumfalke Nachtigall Pirol Uferschwalbe Schwarzkehlchen Zwergtaucher Kammmolch Breitflügelfledermaus Wasserfledermaus Abendsegler Braunes Langohr Kreuzkröte Zauneidechse Moorfrosch Kleiner Teichfrosch Feldhamster 3. Schutzziele a) Schutzziele für Lebensraumtypen und Arten, die für die Meldung des Gebietes ausschlaggebend sind Schutzziele/Maßnahmen für nährstoffärmere basenarme Stillgewässer (3130) und dystrophe Seen (3160) sowie charakteristische Tierarten wie Kammmolch, Moorfrosch, Kleiner Teichfrosch, Zwergtaucher, Schnatter- und Löffelente, Flussregenpfeifer und Teichrohrsänger Erhaltung und Entwicklung der naturnahen nährstoffarmen Gewässern einschließlich ihrer Uferbereiche mit Arten der Littorelletea bzw. Isoeto-Juncetea und ihrer charakteristischen Fauna durch - Sicherung und Entwicklung eines nährstoffarmen, offenen Umfeldes - Förderung der Entwicklung der Elemente einer natürlichen Verlandungsreihe - Nutzungsverbot bzw. Beschränkung der Nutzung des Gewässers auf ein naturverträgliches Maß - kein Fischbesatz - Erhaltung bzw. Wiederherstellung des landschaftstypischen Gewässerchemismus und Nährstoffhaushalts - ggf. Schaffung ausreichend großer Pufferzonen zur Vermeidung bzw. Minimierung von Nährstoffeinträgen - Erhalt und Entwicklung von Wanderstrukturen mit Verbindung zu den Laichgewässern von Amphibien wie Waldsäume und andere bandförmige Biotoptypen (Raine, Gräben, Hecken) Schutzziele/Maßnahmen für Feuchte Heidegebiete mit Glockenheide (4010) und Trockene Heidegebiete (4030) sowie charakteristische Tierarten wie Ziegenmelker, Wiesenpieper und Schwarzkehlchen und der Zauneidechse Erhaltung und Entwicklung typisch ausgebildeter Feuchtheiden mit ihrer charakteristischen Vegetation und Fauna durch - extensive Beweidung, ggf. Vegetationskontrolle (z.B. Entfernung von Gehölzen) - Erhaltung einzelner bodenständiger Gehölze und Gehölzgruppen als Habitatstrukturen für typische Faunenelemente (z.B. Heidelerche, Ziegenmelker) - Wiederherstellung von Feuchtheiden und Trocken Heiden auf geeigneten Standorten - Sicherung und Wiederherstellung des natürlichen Bodenwasserhaushalts - Sicherung und Schaffung ausreichend großer, nährstoffarmer Pufferzonen Schutzziele / Maßnahmen für Moorschlenken - Pioniergesellschaften (7150) und Übergangs- und Schwinggrasmoore (7140) sowie charakteristischer Tierarten wie dem Moorfrosch Erhaltung und Entwicklung der Moorschlenken-Pioniergesellschaften und des charakteristischen Lebensraumkomplexes eines Übergangs- und Schwinggrasmoores mit Hochmoorvegetation und Schwinggras auf Torfsubstraten in ihren typischen Struktur, Vegetation und Fauna durch - Sicherung bzw. Wiederherstellung des landschaftstypischen Wasserhaushalts, Gewässerchemismus und Nährstoffhaushalts - Schaffung ausreichend großer Pufferzonen zur Vermeidung bzw. Minimierung von Nährstoffeinträgen, Verbot der Einleitung nährstoffreichen Wassers - Nutzungsverbot bzw. Beschränkung der (Freizeit-)Nutzung auf ein naturverträgliches Maß - Vegetationskontrolle (z.B. Entfernung von Gehölzen) Schutzziele/Maßnahmen für das Blaukehlchen Erhaltung und Förderung der Blaukehlchen-Population durch - Schutz geeigneter Lebensräume wie Röhrichtflächen an Seen, Teichen und Altarmen sowie Hoch- und Niedermoore mit typischer nährstoffarmer Vegetationsausprägung - Wiedervernässung ehemaliger Feuchtgebiete - Aufbau von Sukzessionsstadien in den Randbereichen (z.B. Feuchtgebüsche mit vegetationsfreiem bzw. -armem Boden) - Verhinderung von Verbuschung und Bewaldung - "Stehen lassen" von

Altröhrichtbeständen - Reduzierung der Freizeitnutzung an/in Feuchtgebieten
 Schutzziele/Maßnahmen für die Heidelerche Erhaltung und Förderung der Heidelerchen-Population durch Maßnahmen für Heiden und Sandtrockenrasen - Schutz geeigneter Lebensräume wie trocken-sandige, vegetationsarme Flächen der halboffenen Landschaft (Trockene Heiden, Sandtrockenrasen, lockere Kiefern- und Eichen-Birken-Wäldern mit offenen Pionierflächen und jungen Forstkulturen). - Extensive Beweidung mit geeigneten Nutztierarten; vor allem durch Schafe, Damhirsche, Pferde, ggf. auch Rinder; alternativ: partielle Mahd vor allem vergraster Heiden jährlich im Juli - Entfernung von Büschen und Bäumen - bei Bedarf Erhaltung einzelner bodenständiger Gehölze, Baumgruppen und Gebüsche als Brutplätze - Verzicht auf Düngung - Reduzierung und Vermeidung von Eutrophierung, ggf. Einrichtung von Pufferzonen - Unterlassung der Aufforstung - Lenkung der Freizeitnutzung b) Schutzziele für Lebensraumtypen und Arten, die darüber hinaus für das Netz Natura 2000 und/oder für Arten nach Anhang IV der FFH-Richtlinie bedeutsam sind
 Schutzziele/Maßnahmen für Sandtrockenrasen auf Binnendünen (2330) und charakteristische Tierarten wie der Zauneidechse Erhaltung und Entwicklung typisch ausgebildeter Sandtrockenrasen auf Binnendünen mit ihrer charakteristischen Vegetation, Fauna und ihrer natürlichen Morphologie durch - extensive Beweidung, ggf. Vegetationskontrolle (z.B. Entfernung von Gehölzen) - Erhaltung einzelner bodenständiger Gehölze und Gehölzgruppen als Habitatstrukturen für typische Faunenelemente (z. B. Heidelerche und Ziegenmelker) - Wiederherstellung von Sandtrockenrasen auf Binnendünen
 Schutzziele/Maßnahmen für Alte bodensaure Eichenwälder auf Sandebenen (9190) sowie charakteristische waldbewohnende Tierarten wie Schwarzspecht, Wespenbussard, Pirol und Baumfalke sowie den unter 2b) aufgeführten Fledermausarten Erhaltung und Entwicklung naturnaher alter bodensaurer Eichenwälder mit ihrer typischen Fauna und Flora in ihren verschiedenen Entwicklungsstufen/Altersphasen und in ihrer standörtlichen typischen Variationsbreite, inklusive ihrer Vorwälder, Gebüsch- und Staudenfluren sowie der Waldränder durch - naturnahe Waldbewirtschaftung unter Ausrichtung auf die natürliche Waldgesellschaft einschließlich ihrer Nebenbaumarten sowie auf alters- und strukturdiverse Bestände und Förderung der Naturverjüngung aus Arten der natürlichen Waldgesellschaft - Erhaltung und Förderung eines dauerhaften und ausreichenden Anteils von Alt- und Totholz, insbesondere von Großhöhlen- und Uraltbäumen - Förderung der natürlichen Entwicklung von Vor- und Pionierwaldstadien auf Sukzessionsflächen - Vermehrung der bodensauren Eichenwälder durch den Umbau von mit nicht bodenständigen Gehölzen bestandenen Flächen auf geeigneten Standorten - angemessene Bewirtschaftung zur Erhaltung eines Bestockungsanteils von mindestens 50 % Stiel- oder Traubeneiche auf Flächen mit konkurrierender Buche
 Schutzziele/Maßnahmen für Moorwälder (91D0) und charakteristische Tierarten wie z. B. Nachtigall und Moorfrosch Erhaltung und Entwicklung von Moorwäldern mit ihrer typischen Fauna und Flora in ihren verschiedenen Entwicklungsstufen/Altersphasen und in ihrer standörtlichen typischen Variationsbreite, inklusive ihrer Vorwaldstadien durch - Erhaltung bzw. Wiederherstellung des landschaftstypischen Wasser-, Nährstoffhaushalts und Bodenwasserchemismus - Schaffung ausreichend großer Pufferzonen zur Vermeidung bzw. Minimierung von Nährstoffeinträgen, Verbot der Einleitung nährstoffreichen Wassers - Förderung natürlicher Prozesse, insbesondere natürlicher Verjüngungs- und Zerfallsprozesse bodenständiger Baumarten sowie natürlicher Sukzessionsentwicklungen zu Waldgesellschaften natürlicher Artenzusammensetzung - Nutzungsaufgabe wegen der Empfindlichkeit der Standorte - Verbot von Kalkung - Schaffung ausreichend großer Pufferzonen zur Vermeidung bzw. Minimierung von Nährstoffeinträgen
 4. Weitere nicht-ffh-lebensraumtyp- oder -artbezogene Schutzziele Schutz und Förderung extensiv genutzter Mager- und Feuchtgrünlandflächen (§ 62-Biotop) Schutz und Entwicklung naturnaher Stillgewässer (hier: Abgrabungsgewässer) u. a. für Uferschwalbe, Flussregenpfeifer und Kreuzkröte.